



**ВАЗОРАТИ НАКЛИЁТ
ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН**

**МАРКАЗИ ТАТБИҚИ ЛОИҲАҲО
ТАЪМИРКУНИИ РОҲҲО**

ҲҒТ БАРОИ ЛОИҲАИ РОҲИ ДАНҒАРА-ГУЛИСТОН

ТОҶИКИСТОН: РОҲИ ДАНҒАРА-ГУЛИСТОН

ХУЛОСАИ ҒАЙРИТЕХНИКӢ

Октябр 2024

Ҳуҷҷати ҷамъиятӣ

Машваратчи

KOCKS
INGENIEURE

МУНДАРИҶА

МУНДАРИҶА	2
1 ТАВСИФИ ЛОИҲА	7
2 ЗАМИНА	9
2.1 АСОСҲОИ ҲУҚУҚӢ ВА МУВОФИҚАТИ БО ҚОНУНҲОИ МУҲИТИ ЗИСТ ВА ИҚТИМОӢ	10
2.1.1 Қонунгузории миллии муҳити зист	10
2.1.2 Қонунгузории миллии иқтимоӣ	11
2.1.3 Талаботҳои молиявӣ	11
2.2 ТАЪРИҲИ ЛОИҲА ВА АЛТЕРНАТИВАҲО	12
3 РАВАНД	13
3.1 Вазъи кунунии мувофиқати лоиҳа бо талаботи регламентии миллии ва талаботи марбут ба Иттиҳоди Аврупо	13
3.2 Машваратҳои ҷамъиятӣ ва ИФШО ва баррасии эътирозҳо	14
4 ХУЛОСАИ МАНФИАТҲО, ТАЪСИРИ МАНФИИ ЭҚТИМОЛИИ МУҲИТИ ЗИСТ, ҶОРАҲОИ КАМКУНӢ ВА ИДОРАКУНӢ	14
4.1 СИФАТИ ҲАВО	15
4.2 ГУНОГУНИИ БИОЛОҒӢ ВА ҲИФЗИ ТАБИАТ	18
4.2.1 Таъсирот	19
4.2.1.1 Таъсири марҳилаи сохтмон	19
4.2.2 Таъсири Марҳилаи Амалиёт	20
4.2.3 Тадқиқотҳои иловагӣ	22
4.3 МУТОБИҚАТ БО ҚОИДАВУ ҚОНУНҲО ВА ДИГАР НАҚШАҲО	22
4.4 ТАЪСИРИ ҶАМЪШУДА ВА ИНДУКСИОНӢ	22
4.5 ТАЪСИРИ МАНЗАРА ВА ВИЗУАЛӢ (ДИДАШАВАНДА)	23
4.6 ҶУСТУҶӢ ВА ИНТИҚОЛИ АШӢИ ХОМ, АЗ ҶУМЛА ҶОҲҲО БАРОИ ГИРИФТАНИ ХОК	23
4.7 БЕХАТАРИИ РОҲ	24
4.8 САДО ВА ЛАРЗИШ	25
4.8.1 Марҳилаи сохтмон	25
4.8.2 Марҳилаи амалисозӣ	26
4.9 ИДОРАКУНИИ ПАРТОВҲО	27
4.10 ЗАХИРАҲОИ ОБ	28

5	<u>ШАРОИТИ КОРӢ ВА МАНЗИЛӢ</u>	<u>29</u>
6	<u>ТАНДУРУСТӢ ВА БЕХАТАРӢ</u>	<u>31</u>
7	<u>МЕРОСИ ФАРӢАНӢ</u>	<u>31</u>
8	<u>БАӢОГУЗОРИИ ИӢТИМОӢ</u>	<u>32</u>
8.1	НАМОИ ДЕӢАӢО ВА ХОӢАГИӢО ДАР МАСИРИ ХАТТИ ЛОИӢА	32
8.2	НАМОИ МИНТАҚАИ ЛОИӢА	33
8.3	ТАӢСИР БА ТИӢОРАТ ВА ШУӢЛ	34
8.4	ТАӢСИР БА ИНФРАСОХТОРИ МАВӢУДА ВА БАХШИ ХИЗМАТРАСОНИИ ӢАМӢИЯТӢ	35
8.5	КӢӢОНИДАН ВА АЗНАВӢОЙГИРИИ ЗАМИН (БАРОИ ИСТИНОД БА ӢАМА ГУНА ГУЗОРИШИ КӢӢОНИДАН, КИ ТАӢИЯ КАРДА МЕШАВАД)	35
8.6	ТАӢСИРИ ТРАФИКИ МАӢАЛЛӢ ВА ДАСТРАСӢ	38
8.7	ТАӢСИРИ ИӢТИМОӢ-ИӢТИСОДӢ; АЗ ӢУМЛА ГУРӢӢӢОИ ОСЕБПАЗИР Ё ГУРӢӢӢОИ БА ТАВРИ МУТАНОСИБ АЗ ЛОИӢА ЗАРАРДИДА (БО НАЗАРДОШТИ ХУСУСИЯТӢО ВА НИЁЗӢОИ ГЕНДЕРӢ)	39
8.7.1	ГурӢӢӢОИ осебпазир	40
9	<u>ТАФСИЛОТИ АЛОӢА ВА ТАМОС</u>	<u>41</u>
9.1	РАВАНДИ ӢАЛЛИ ӢАМА ГУНА МАСӢАЛАӢОИ БА МИЁН ОМАДА	41
9.2	НАӢШАИ ӢАЛБИ ӢОНИБӢОИ МАНФИАТДОР	42
10	<u>ИДОРАКУНИИ ЭКОЛОӢӢ ВА ИӢТИМОӢ</u>	<u>42</u>
10.1	ИДОРАКУНИИ ЛОИӢА ВА ИНТИӢОЛ	42
10.2	НАӢШАИ ИДОРАКУНИИ ИӢТИМОӢ ВА МУӢИТИ ЗИСТ	43
10.3	НАӢШАИ ЧОРАБИНИӢОИ ЭКОЛОӢӢ ВА ИӢТИМОӢ	43

РАСМҲО

РАСМИ 1 - ХАРИТАИ ҚОЙГИРШАВИИ ЛОИҲАИ РОҲИ ДАНҒАРА-ГУЛИСТОН.....	7
РАСМИ 2 - ШАКЛИ МУҚАРРАРИИ ТИПӢ БЕРУН АЗ МАҲАЛЛИ АҲОЛИНИШИН (4 ХАТИ РОҲ. КАТЕГОРИЯИ ТЕХНИКИИ I)	9
РАСМИ 3 - ҚОЙГИРШАВИИ 3 ҚИСМАТИ РОҲҲОИ ЛОИҲАИ УСТУВОРИИ ШАБАКАИ РОҲ ДАР ТОҶИКИСТОН (РОҲИ ДАНҒАРА-ГУЛИСТОН БО РАНГИИ КАБУД НИШОН ДОДА ШУДААСТ).....	10
РАСМИ 4 - ҚОЙҲОИ САНЧИШИ ДАСТГОҲИИ СИФАТИ ҲАВО ВА ЛАРЗИШ (АПРЕЛ 2024)	15
РАСМИ 5 - МАССИФИ ММП ДАНҒАРА НИСБАТ БА ЛОИҲАИ РОҲИ АВТОМОБИЛГАРД	19
РАСМИ 6 - ХАРИТАИ ВОҲИДҲОИ МАЪМУРИИ ДАНҒАРА-ГУЛИСТОН	33

ҶАДВАЛҲО

ҶАДВАЛИ 1 - СТАНДАРТҲОИ АМАЛКУНАНДА БАРОИ СИФАТИ ҲАВО.....	16
ҶАДВАЛИ 2 - МАЪЛУМОТИ ДЕМОГРАФИӢ ОИДИ ДЕҲАҲОИ БАР АСАРИ ЛОИҲА ТАЪСИР РАСОНИДАШУДА.....	32
ҶАДВАЛИ 3 - НАМОИ ИҚТИСОДИИ НОҲИЯҲО ДАР ҲУДУДИ ЛОИҲА	34
ҶАДВАЛИ 4 - КОНСПЕКТИ ТАЪСИРИ ЛОИҲА БА ДОРОИҲОИ ОДАМОНИ ЗАРАРДИДА	36
ҶАДВАЛИ 5 - ТАВСИФИ МИНТАҚАИ ТАЪСИРИ ЛОИҲА ДАР АСОСИ БАРӢҲАТГИРӢ ВА НАТИҶАҲОИ ЧЕНКУНИИ ДАҚИҚИ ТАДҚИҚОТ.....	39
ҶАДВАЛИ 6 - ТАФСИЛОТИ ТАМОС	41

ИХТИСОРОТ ВА НОМҲОИ МУХТАСАР

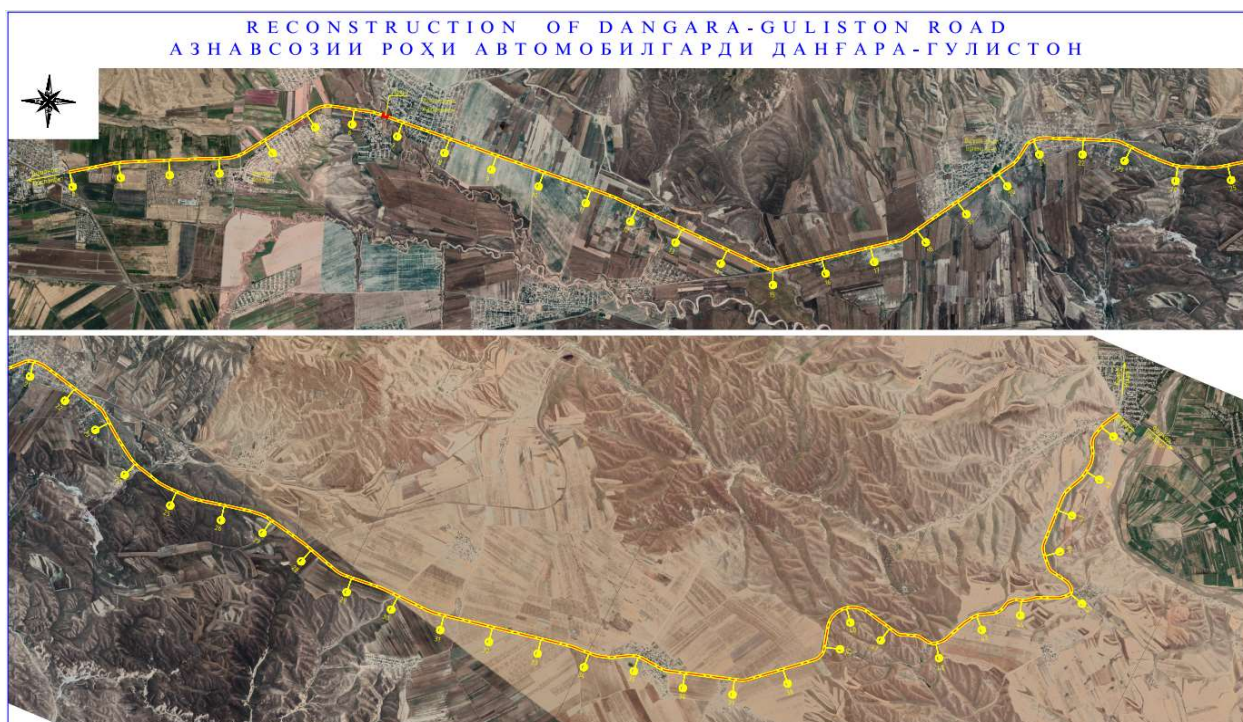
GPS	системаи мавқеъгирии глобалӣ
ААЕ	арзебии аввалияи экологӣ
АКГБ	арзебии комплекси гуногунии биологӣ
АСМ	асфалти сангпора-мастикӣ
АТМЗ	арзебии таъсири муҳити зист
АТЭИ	арзебии таъсири экологӣ ва иҷтимоӣ
БАТР	бонки аврупоии таҷдид ва рушд
БЗКС	бегонкунии замин ва кучонидани сокинон
БИЛ	брошураи иттилоотӣ дар бораи лоиҳа
БОР	бонки рушди осиё
ВН	вазирати нақлиёт
ИА	иттиҳоди аврупо
КБШ	кумитаи баррасии шикоятҳо
ҚДХМЗ	кумитаи давлатии ҳифзи муҳити зист
ЛУШР	лоиҳаи устувории шабакаи роҳ
МБШ	механизми баррасии шикоятҳо
МТЛТР	маркази татбиқи лоиҳаҳо таъмиркунии роҳҳо
НБВЗ	нақшаи барқарорсозии воситаҳои зиндагӣ
НБЗКС	нақшаи бегонкунии замин ва кучонидани сокинон
НИГБ	нақшаи идоракунии гуногунии биологӣ
НИМЗ	нақшаи идоракунии муҳити зист
НИСЛ	нақшаи идоракунии садо ва ларзиш
НИСО	нақшаи идоракунии сифати об
НИХМБ	нақшаи идоракунии ҳифзи меҳнат ва бехатарӣ
НКЭИ	нақшаи чорабиниҳои экологӣ ва иҷтимоӣ
НҲҚМ	нақшаи ҳамкорӣ бо ҷонибҳои манфиатдор
СУТ	созмони умумиҷаҳонии тандурустӣ
СЧМ	сиёсати чораҳои муҳофизатӣ бо
СЭИ	сиёсати экологӣ ва иҷтимоӣ
ТИК	талабот ба иҷрои кор
ХЗ	хонаводаи зарардида
ХНММЗ	ҳисоботи нимсолаи мониторинги муҳити зист
ХЧ	хати ҷудокунӣ
ҲҒ	ҳисоботи ғайритехникӣ
ШЗ	шахси зарардида
ЭДЭ	экспертизаи давлатии экологӣ

1 Тавсифи лоиҳа

Ин гузориш ҳисоботи ғайритехникии (ҲҒТ) лоиҳаи баҳогузорию ибтидоии муҳити зист ва гузориши иловагии Баҳогузорию Таъсири Муҳити Зист ва Иҷтимоӣ-ро пешниҳод мекунад ва натиҷаҳои асосии баҳогузорию дар "забони ғайритехникӣ" шарҳ медиҳад. Ин ҲҒТ яке аз якчанд баҳогузориҳои иловагӣ ва нақшаҳои амал барои лоиҳа мебошад, ки барои иҷрои талаботҳои Бонки Аврупоии Таҷдид ва Рушд пешниҳод шудааст, аз ҷумла:

- ⇒ Баҳогузорию иловагии гуногунии биологӣ
- ⇒ Нақшаи идоракунии гуногунии биологӣ
- ⇒ Нақшаи амалии иҷтимоӣ ва муҳити зист
- ⇒ Нақшаи идоракунии иҷтимоӣ ва муҳити зист
- ⇒ Нақшаи кӯчонидан
- ⇒ Нақшаи идоракунии шароити корӣ
- ⇒ Нақшаи зисти коргарон дар марҳилаи сохтмон
- ⇒ Нақшаи тандурусти ва бехатарӣ
- ⇒ Нақшаи воқуниш ба ҳолатҳои фавқулода
- ⇒ Нақшаи идоракунии ҳаракат

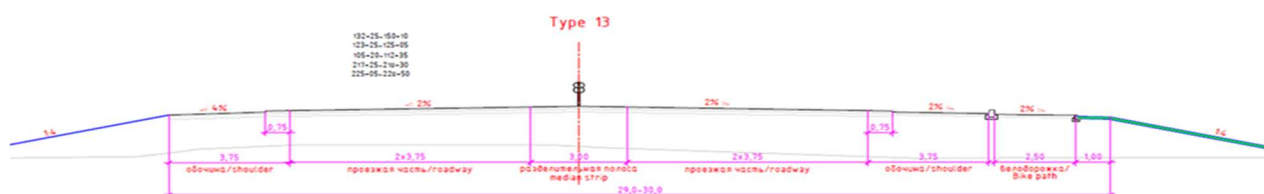
Дарози қисмати лоиҳаи роҳи Данғара-Гулистон 49 км тӯл дорад ва дорои аҳамияти минтақавӣ дар минтақаи ҷанубии ҷумҳурӣ мебошад. Ин қисмати роҳи Бохтар-Оқмазор-Данғара-Гулистон мебошад, ки роҳи аслии муҳимми байналмилалии Тоҷикистон аст. Он алоқаҳои нақлиётӣ муҳим ва таъминоти маҳсулоти кишоварзӣ ва маводи хомро таъмин мекунад. Роҳ дар замини кӯҳӣ бо гардишҳои хурд ва ҳамвории тунд мегузарад. Роҳи Данғара-Гулистон ноҳияҳои Данғара, Фархор ва А. Хамадониро бо ҳам мепайвандад ва ҷамоатҳои Корез, Исмат Шариф ва Гулистонро бо шаҳраки Данғара ва Гулистон мепайвандад. Харитаи дар расми 1 овардашуда хати роҳи лоиҳаро шарҳ медиҳад.



Расми 1 - Харитаи ҷойгиршавии лоиҳаи роҳи Данғара-Гулистон

Роҳи мавҷуда ба категорияи техникий III мансуб мебошад ва он аз ду хати ҳаракат иборат аст. Баҳогузори ҳаҷми ҳаракат нишон медиҳад, ки категорияи кунунии роҳ барои ҳаҷми интизории ҳаракат дар оянда нокифоя мебошад. Аз ин рӯ, таҷдиди он аз ду хати ҳаракат ба чор хати ҳаракат зарур аст.

Шакли тарҳрезии роҳ чор хати ҳаракат, хати марказӣ, канори роҳ ва роҳравҳоро дар минтақаҳои сабз дар маҳалли аҳолинишин дар бар мегирад. Роҳравҳо дар ҳар ду тараф ва дар баъзе минтақаҳо бошад танҳо дар як тараф ҷойгиранд. Тибқи Шартҳои техникӣ як роҳи велосипедонӣ дар тамоми тӯли роҳ (дар тарафи рост) тарҳрезӣ шудааст. Таваҷҷӯҳ ба замин, дар давраи рушди лоиҳа, бисту чор намуди шаклҳои муқаррарӣ қабул карда шуданд. Дар расмҳои зерин буришҳои маъмулии берун аз маҳалҳои аҳолинишин нишон дода шудаанд. Васеи шакл, ки хати велосипед ва канорҳоро дар бар мегирад, 29 то 30 метр аст, дар муқоиса бо тақрибан 10 метр роҳи мавҷуда (2x3,75 м хати ҳаракат бо дар назардошти канарҳои роҳ).



Расми 1 - Шакли муқаррари типӣ берун аз маҳалли аҳолинишин (4 хати роҳ. Категорияи техникии I)

Тарҳ ба васеъшавии роҳ ба стандартҳои 4 хати роҳ шомил мебошад. Тарҳи муфассал мувофиқи ҳуҷҷатҳои танзимкунандаи амалкунанда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шудааст.

2 Замина

Бонки Аврупоии Таҷдид ва Рушд («БАТР» ё «Бонк») дар ҳамкорӣ бо Бонки Осиёи Рушд (БОР) маблағ ҷудо мекунад ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таҷдид ва тавсеа аз 2 то 4 хати роҳи Данғара — Гулистон.

Сатҳи мавҷудаи роҳ аз тарқишҳо ва чуқуриҳо хеле осеб дидааст. Намоёнӣ дар бисёр ҷойҳо суст аст. Илова бар ин, категорияи техникии ҷории роҳи лоиҳа ба ҳаҷми пешбинишудаи ҳаракати нақлиёт мувофиқат намекунад. Аз ин ру, лоиҳа ба таври таъҷилӣ зарур аст ва он аз нав сохтан ва нав кардани роҳи Данғара-Гулистонро ба категорияи I техники (4 хати роҳ) дар назар дорад.

Шабакаи роҳҳо барои Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти хоса дорад. Баҳри ҷойгиршавии географӣ, шароити махсуси кӯҳӣ, камбудии роҳи дарё ва баҳр, ва рушди нокифояи шабакаи роҳи оҳан ва ҳавой, роҳҳо ва нақлиёти автомобилӣ асосӣ барои хизматрасониҳои нақлиётӣ дар ҷумҳурӣ мебошанд. Аз ин рӯ, беҳтар кардани системаи шабакаи роҳҳои Тоҷикистон ҳанӯз ҳам аввалинвятии миллӣ мебошад ва ин вазифа боқӣ хоҳад монд, зеро вазифаи асосии Вазорати Нақлиёт ҳама минтақаҳои кишварро бо шабакаи боварибахши роҳҳои мувофиқ пайваст кардан аст.

Вазорати нақлиёт ва Бонки Рушди Осиё ба беҳтар кардани инфрасохтори роҳҳо ва, дар ин баробар, дастгирии эҷоди имкониятҳои кории маҳсулноқ, барои афзоиши даромад ва коҳиш додани фақр дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ шуданд. Роҳи лоиҳаи Данғара-Гулистон бо лоиҳаи устувории шабакаи роҳ алоқаманд аст, ки ду қисмати иловагии роҳро дар бар мегирад, ки дар харитаи расми 3 нишон дода шудааст:

- ⇒ Хулбук-Темурмалик-Кангурт, тақрибан 59 км дар тул; ва
- ⇒ Оқмазор-Данғара, тақрибан 28.7 км



Расми 2 - Ҷойгиршавии 3 қисмати роҳҳои лоиҳаи устувори шабакаи роҳ дар Тоҷикистон (Роҳи Данғара-Гулистон бо рангии кабуд нишон дода шудааст)

2.1 Асосҳои ҳуқуқӣ ва мувофиқати бо қонунҳои муҳити зист ва иҷтимоӣ

Проект бо қонунгузори миллии Тоҷикистон, инчунин стандартҳои БОР ва БАТР мутобиқат мекунад

- ⇒ БОР Эъломиаи сиёсати ҳифз (ЭСХ) 2009
- ⇒ БАТР Сиёсати муҳити зист ва иҷтимоӣ (СМЗИ) 2019

2.1.1 Қонунгузори миллии муҳити зист

Дар Тоҷикистон се қонун мавҷуд аст, ки ҳамаи ҷанбаҳои арзёбии муҳити зистро танзим мекунад: (а) Қонуни ҳифзи муҳити зист (2011); (б) Қонуни экспертизаи экологӣ (2012) ва (с) Қонуни арзёбии таъсири муҳити зист (2018). Боб V, Моддаҳои 35-39 Қонуни ҳифзи муҳити зист (2011) концепсияи Экспертизаи экологии давлатӣ (ЭЭД)-ро муаррифӣ мекунад, ки мақсади он санҷидани мувофиқати фаъолиятҳо ва лоиҳаҳои пешниҳодшуда бо талаботҳои қонунгузорӣ ва стандартҳои муҳити зист ва беҳатарии экологии ҷомеа мебошад.

Тибқи қонунгузори миллии муҳити зист, барои лоиҳа арзёбии таъсири муҳити зист (ТМЗ) таҳия шудааст. ТМЗ-и милли дар категорияи В барои муҳити зист ҷойгир карда шудааст ва бо арзёбии муҳити зист (АМЗ), ки барои БОР таҳия шудааст, мувофиқат мекунад. Рӯзи муҳити зисти милли Экспертизаи экологии давлатӣ (ЭЭД) мебошад. Барои ба даст овардани ЭЭД, баҳогузори ибтидоии муҳити зист ба Кумитаи давлатии ҳифзи муҳити зисти Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

2.1.2 Қонунгузори миллии иҷтимоӣ

Дар қонунгузори Тоҷикистон, қонуни махсус ё сиёсати муайянкунанда оид ба масъалаҳои кӯчонидан ва/ё хариди замин ё ихтисос кардани ҳуқуқҳо ба замин ва моликияти ғайримувоз дар манфиати давлат ё ҷамъият вучуд надорад. Илова бар ин, қонуни алоҳидае, ки стандартҳо ва механизмҳои комил барои муайян кардани арзиши бозории пурра ва одилонаи заминро муқаррар мекунад, вучуд надорад. Актҳои асосии қонунгузорӣ, ки муносибатҳои идоракунии замин ва ҳуқуқҳои моликиятро ба моликияти ғайримувоз дар Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мекунад, чунинанд

- ⇒ Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1994, бо тағйирот дар соли 2003)
- ⇒ Кодекси замин (бо тағйирот дар соли 2012)
- ⇒ Кодекси замин (бо тағйирот дар соли 2008)
- ⇒ Кодекси граждани (бо тағйирот дар соли 2007)
- ⇒ Регламенти "дар бораи ҷуброни зарар ба истифодабарандагони замин ва зарари маҳсулоти кишоварзӣ" (таъсиси қарорномаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, 2011, № 641.)

2.1.3 Талаботҳои молиявӣ

Лоиҳа бо Эъломияи сиёсати муҳофизатии БОР (2009) ва Сиёсати экологӣ ва иҷтимоии БАТР (2019) таҳия шудааст.

АБР Изҳороти қоидаҳои муҳовизати (2009) принципҳои сиёсати муҳофизатиро таъсис медиҳад ва раванди иҷрои сиёсати экологӣ ва муҳофизатии АDB-ро шарҳ медиҳад. АDB талаботҳои махсуси муҳофизатиро барои расидагӣ ба таъсирот ва хатари экологӣ ва иҷтимоӣ, ки бо ҷониби қарзгиранда/клиентон алоқаманданд, қабул кардааст.

Сиёсатҳои муҳофизатӣ сиёсати амалӣ мебошанд, ки кӯшиш мекунад, таъси-роти манфии экологӣ ва иҷтимоии лоиҳаҳоро пешгирӣ, кам кунанд ё сабук ку-нанд, аз ҷумла ҳифзи ҳуқуқи одамон, ки эҳтимолан ба он таъсир мерасанд ё ба марз рафтаанд.

АБР Изҳороти қоидаҳои муҳовизати (2009) аз се сиёсати амалӣ дар бораи муҳити зист, кӯчондани ғайриинтихобӣ ва халқҳои аслии иборат аст.

БАТР як муассисаи молиявии байналмилалӣ мебошад, ки сармоягузориҳо ҳамчун восита барои сохтани иқтисодҳои бозаргонӣ истифода мебарад. Ҳифзи энергетикаи устувор ва муҳофизати муҳити зист маркази фаъолиятҳои БАТР-ро ташкил медиҳад. Талаботҳои иҷроии БАТР барои роҳнамоӣ кардани клиентҳои БАТР дар идора кардани ва беҳтар кардани иҷрои экологӣ ва иҷтимоии онҳо бо роҳи асоснокии хатари ва натиҷаҳо таъриф шудаанд. Пакети БАТР-и Лоиҳа бо тақия ба талаботҳои иҷроии БАТР, ки дар идома оварда шудаанд, таҳия шудааст:

- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 1: Арзёбӣ ва идоракунии таъсирот ва масъалаҳои экологӣ ва иҷтимоӣ
- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 2: Шароитҳои меҳнат ва кор
- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 3: Самаранокии захираҳо ва пешгирии олудагӣ ва назорат
- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 4: Саломатӣ ва амният
- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 5: Ҳосил кардани замин, кӯчондани ғайриинтиҳобӣ ва ҷойгиркунии иқтисодӣ
- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 6: Ҳифзи биодиверситет ва идоракунии устувори захираҳои табиӣ
- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 8: Мероси фарҳангӣ
- ⇒ Талаботҳои иҷроӣ (ТИ) 10: Фош кардани маълумот ва ҷалби аҳоли.

Лоиҳа чорабиниҳои беҳтаринро дар сатҳи байналмилалӣ, мувофиқи иерархияи сабуксозӣ, барои пешгирӣ, кам кардан/сабук кардан ва барқарор кардани ҳар гуна тағйироти манфӣ дар шароити экологӣ ва иҷтимоӣ дар бар мегирад. Вақти махсус ба хусусиятҳои муҳити ҳаётӣ ва хусусиятҳои биодиверситети афзалиятноки эҳтимоӣ, ки барои Лоиҳа арзиши баланд дорад, равона шудааст. Бастаи баҳогузори таъсири иҷтимоӣ ва муҳити зист инчунин конвенсияҳо ва шартҳои байналмилалиро, ки ба масъалаҳои экологӣ ва иҷтимоӣ марбутанд, махсусан дар робита ба ҳифзи гуногунии биологиро дар бар мегирад.

2.2 Таърихи лоиҳа ва альтернативаҳо

Бахши роҳи Данғара-Гулистон барои таъмир ва васеъсозӣ дар доираи Лоиҳаи устувори шабакаи роҳҳо интиҳоб шудааст, ки барои он Вазорати Нақлиёти Тоҷикистон ва БОР дар бораи маблағгузорӣ мувофиқат карданд. Роҳҳои гуногуни лоиҳаи устувори шабакаи роҳҳо, ки тавассути лоиҳаи Данғара-Гулистон пайвастии онҳо хеле беҳтар хоҳад шуд, дар харитаи расми 3 нишон дода шудаанд.

Алтернатива 0 дар ин маврид ҳамчун тасмим барои анҷом нарасидани таъмири пешниҳодшудаи Роҳи Лоиҳа ва идомаи истифодаи инфрасохтори мавҷудаи роҳ муайян шудааст. Ин алтернатива боиси идомаи заифшавии роҳ, пулҳо ва сохторҳои обёрӣ дар ҳуқуқи роҳ (RoW) хоҳад гашт, ки ин, дар навбати худ, рушди иқтисодии минтақаи лоиҳа ва минтақаи Хатлонро монеъ мекунад. Набудани амалисозии лоиҳа маънои нодида гирифтани ҳамаи манфиатҳои мусбӣ мебошад. Ҳарчанд таъсироти экологӣ (монанди овоз ва таъсироти краткӣ ба сифати ҳаво бо сабаби фаъолиятҳои сохтмонӣ) ва норозатӣ (монанди канда кардани ҳаракат) дар муддати кӯтоҳ пешгирӣ карда мешаванд, дар муддати тӯлонӣ, ҳолати доиман заифшавандаи роҳ рушдро дар ин минтақа ба шиддат монеъ хоҳад шуд.

Аз ин рӯ, Алтернатива 0 (Набудани амал) барои ин лоиҳа интихоби муассир нест. Ҳеч гуна алтернативаҳои фазоии дигар таҳқиқ нашуданд. Ин ба он сабаб аст, ки алоқаи интихобшудаи роҳи лоиҳа бо роҳи ду лейнӣ мавҷуда мутобиқат мекунад ва ҳуқуқи роҳ (RoW)-и мавҷударо пайравӣ мекунад. Бинобар ин, таъсири экологӣ ва иҷтимоӣ нисбат ба ҳар гуна алтернативаи фазоии дигар ба минимум расонида шудаанд.

3 Раванд

Раванди иҷозатдиҳӣ барои Лоиҳа бояд ба ҳарду, тартиби миллии иҷозатдиҳӣ ва раванди тасдиқи молиявӣ мувофиқат кунад.

3.1 Вазъи кунунии мувофиқати лоиҳа бо талаботи регламентии миллий ва талаботи марбут ба Иттиҳоди Аврупо

Иҷозати экологӣ дар сатҳи миллий ин «Таҳлили экологӣ» баҳогузори иҷтимоӣ ва муҳити зист мебошад, ки аз ҷониби Комиссияи давлатии муҳофизати муҳити зисти Тоҷикистон таҳия шудааст. Барои ба даст овардани иҷозати давлатӣ, версияи русии баҳогузори ибтидоии муҳити зист, ки барои БОР таҳия шудааст, бояд ба Кумитаи ҳивзи муҳити зисти назди ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардад. Қонунгузори миллий пешбинӣ наменамояд, ки қабл аз қарорҳои мусбат дар бораи баҳогузори таъсир ба муҳити зист машварат бо ҷамъият гузаронида шавад.

Қонунгузори EIA (арзёбии таъсирот ба муҳити зист) Иттиҳоди Аврупо (EU) дар ДИРЕКТИВАИ 2014/52/EU-и Порлумони Аврупо ва Шӯрои Иттиҳоди Аврупо, ки 16 апрели 2014 қабул шудааст, муқаррар шудааст, ки Директиваи 2011/92/EU-ро дар бораи арзёбии таъсири баъзе лоиҳаҳои давлатӣ ва хусусӣ ба муҳити зист тағйир медиҳад.

Директиваи Иттиҳоди Аврупо байни лоиҳаҳои талабкунандаи бораи баҳогузори таъсир ба муҳити зист ҳатмӣ ва лоиҳаҳое, ки давлатҳои аъзо бояд муайян кунанд, ки оё баҳогузори таъсир ба муҳити зист бояд гузаронида шавад, тибқи меъёрҳои муқаррарнамудаи директива, фарқ мекунад. Лоиҳаҳое, ки тибқи директиваи ИА бораи баҳогузори таъсир ба муҳити зист ҳатмӣ доранд, дар замимаи I-и директива оварда шудаанд. Дар робита ба лоиҳаҳои роҳсозӣ, баҳогузори таъсир ба муҳити зист ҳатмӣ барои чизҳои зерин талаб мешавад:

- ⇒ Сохтмони роҳҳои автомобилгард ва роҳҳои экспресс.
- ⇒ Сохтмони роҳи нав бо чаҳор ё бештари хати роҳ, ё бозпешрафт ва/ё васеъ кардани роҳи мавҷудаи бо ду хати роҳ ё камтар, то чаҳор ё бештари хати роҳ таъмин шавад, агар ин роҳи нав ё бахши бозпешрафт ва/ё васеъшудаи роҳ дар давомӣ 10 км ё бештар бошад

Лоиҳаи таъмири роҳи Данғара-Гулистон ба категорияи дуюм (васем кардани роҳи мавҷуда аз ду ба чор хати роҳ дар баҳши бештар аз 10 км) дохил мешавад ва бинобар ин, тибқи қонунгузори ИА, гузаронидани баҳогузори таъсир ба муҳити зист ҳатмӣ мебошад.

3.2 Машваратҳои ҷамъиятӣ ва ифшо ва баррасии эътирозҳо

Машваратҳои ҷамъиятӣ ва паҳн кардани иттилооти марбут ба лоиҳа ба ҷонибҳои манфиатдори лоиҳа дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва лоиҳа дар марҳилаи аввали омодаسازی лоиҳа оғоз карда шуданд.

Дар марҳилаи тарҳрезии лоиҳа, бо ҳамаи хонаводаҳои таъсирдида, деҳқонон, соҳибони тиҷорат ва меҳнаткашони кироии алоҳида машварат гузаронида шуд. Ба онҳо маълумот дар бораи мақсадҳои лоиҳа, миқёси таъсирот ба замин ва моликиятҳои онҳо, принципҳои ҷуброни заҳматҳои ҳуқуқи истифодаи замин, зироатҳои солона ва доимӣ, сохтмонҳо, такмилот, талафоти даромад/маош бо сабаби қатъ шудани доимӣ ва муваққатии фаъолият, инчунин кӯмакпулӣ барои хонаводаҳои саҳт таъсирдида ва осебпазир пешниҳод карда шуд.

Маълумот дар бораи Механизми баррасии шикоятҳо тавассути Брошураҳои Маълумот дар бораи Лоиҳа (БМЛ) пешниҳод карда шуд. Нусхаҳои БМЛ ба ҳукуматҳои таъсирдида, ҷамоатҳо ва деҳот тақсим карда шуданд.

Мобайни 2021 ва 2024 солҳо, ҳашт (8) консултатсияи ҷамъиятӣ барои баррасии масъалаҳои иҷтимоӣ, экологӣ ва кӯчонидани маҷбурии аҳоли дар доираи лоиҳаи роҳ гузаронида шуд. Ҳашт (8) консултатсияи ҷамъиятӣ дар се давр гузаронида шуд: даври аввал 17 ноябри 2021; даври дуюм 4, 7 ва 15 март 2023; ва даври охир (сеюм) 6 апрели 2024. Таҳлилгари умумии иштирокчиён 229 нафар (152 мард ва 77 зан) ташкил медиҳад).

4 Хулосаи манфиатҳо, таъсири манфии эҳтимолии муҳити зист, чораҳои камкунӣ ва идоракунӣ

Ҷоидаҳо ва таъсирҳои мусбати лоиҳа хеле ғуногунанд. Ҷоидаи асосӣ — беҳтар шудани ҳолати роҳ мебошад. Навсозӣ ва васеъ кардани роҳи лоиҳа, ки ҳоло дар ҳолати бад қарор дорад, бо чораҳои беҳтари роҳ, ки амалӣ карда мешаванд, дар оянда рондани беҳтартарро таъмин мекунад ва бо ин, деҳаҳои хурсанди дар ҷи роҳи лоиҳа беҳтар пайваست мешаванд. Ҷолати ғайриқабулшавандаи бади роҳ, ки рушди иқтисод ва дастрасӣ ба инфрасохтори муҳим, ба монанди таҳсил, кӯмаки тиббӣ ва бозорҳоро душвор мекунад, ба

таври назаррас беҳтар хоҳад шуд. Ин барои одамони сокини деҳаҳои entlangi коридори лоиҳа фоидаи бузург хоҳад дошт.

Илова бар ин, нақлиёти минтақавӣ ва дурдаст аз роҳҳои такмилёфта ва беҳтаршудаи Проект манфиат мебарад, ки алоқаҳои нақлиётиро дар доираи коридори байналмилалӣ роҳ «Душанбе – Данғара – Кулоб – Хоруғ – Кулма – Чин» ва «Душанбе – Данғара – Гулистон – Фархор – Сарҳади Афғонистон» хеле тақвият мебахшад”.

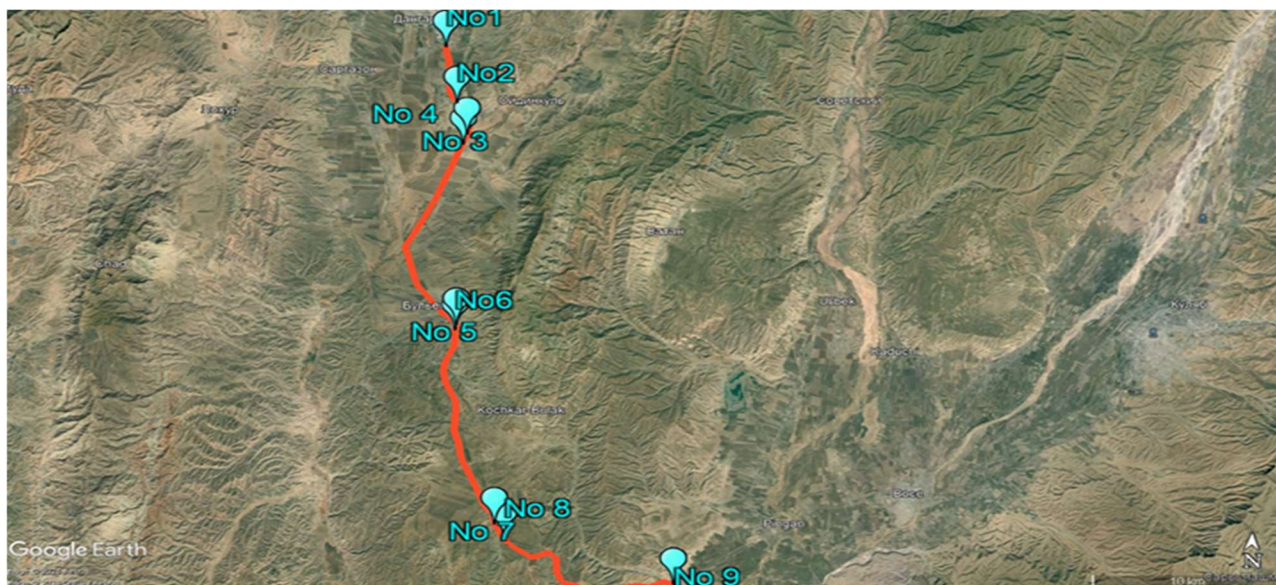
Мисли ҳамаи лоиҳаҳои асосии инфрасохторӣ, лоиҳаи Данғара-Гулистон низ ба таъсири эҳтимолии манфии муҳити зист оварда мерасонад, ки дар зер ба таври мухтасар тавсиф карда мешаванд.

4.1 Сифати ҳаво

Арзёбии таъсир ба сифати ҳаво ҳам барои марҳилаи сохтмон ва ҳам барои марҳилаи истифода омода карда шуд.

Шароитҳои асосӣ

В мае 2020 ва апрели 2024 санҷишҳои дастгоҳии сифати ҳаво гузаронида шудаанд. Расми зерин ҷойҳои санҷиши дастгоҳии сифати ҳаво дар апрели 2024-ро нишон медиҳад..



Расми 3 - Ҷойҳои санҷиши дастгоҳии сифати ҳаво ва ларзиш (Апрел 2024)

Натиҷаҳои санҷишҳо бо стандартҳои мувофиқи Тоҷикистон муқоиса карда шуданд. Нагузариши стандартҳо ба қайд гирифта нашуд. Ин бо сабаби он аст, ки манбаъҳои бузургии ифлосшавии саноатӣ дар коридори проект нестанд, бинобар ин манбаи асосии ифлосшавии ҳаво дар минтақа сӯзонидани сӯзишвории маъданӣ барои гарм кардан ва пухтупаз мебошад. Манбаъҳои дигаре, ки ба атмосфера газҳои зараровар медиҳанд, ба ду категория тақсим

мешаванд: газҳои exhaust аз воситаҳои нақлиёт ва ҳок аз воситаҳои нақлиёт. Илова бар ин, дар фасли ҳосил ҳок аз кишоварзӣ низ вучуд дорад.

Бинобар ин, ихроҷ ба атмосфера дар сатҳи ҳозира нисбатан пастанд ва а афзалият интизор меравад, ки дар натиҷаи иҷрои проект ягон стандартҳои сифати ҳаво, ҳоҳ миллий ва ҳоҳ байналмилалӣ, гузариш нахоҳад шуд.

Марҳилаи сохтмон

Дар марҳилаи сохтмон, таъсирҳо ба сифати ҳаво аз:

- ⇒ Фаъолияти корхонаи асфалт ва майдакунакҳои агрегатӣ, ки боиси зиёд шудани партовҳои чанг ва партовҳои моддаҳои ифлоскунанда мегарданд
- ⇒ Партовҳо аз сабаби мошинҳо ва механизмҳо
- ⇒ Мошинҳое, ки хангоми тай кардани рохҳои пломбанашуда чангро ба вучуд меоваранд.
- ⇒ Партовҳои чанг аз корҳои вайронкуни(харобкуни) ва сохтмон.
- ⇒ Дуде, ки аз корҳои рохсозӣ хангоми корҳои битумбарорӣ ба вучуд меоянд.
- ⇒ Корҳои кафшерӣ метавонанд боиси партовҳои аэрозол ва оксиди мар-ганец гардад; ва
- ⇒ Корҳои бетонӣ барои купрук метавонад ба партовҳои чанги семент оварда расонад.

Пеш аз татбиқи чораҳои кам кардани таъсир, ин таъсирот ба сифати ҳаво ме-тавонанд ба саломатии инсон ва мутобиқати биологии намудҳои фауна ва наботот дар минтақаи Лоиха таъсири манфӣ расонанд. Афзоиши чанг ва пар-товҳои сӯзишворӣ маълум аст, ки боиси хашм ва вайрон шудани функсияҳои нафаскашӣ, хашмгинии пӯст ва вайроншавии бино мегардад. Таъсири эҳти-молий метавонад хусусияти ҷамъшаванда дошта бошад. Ифлоскунандаҳои ин-чунин метавонанд ворид шаванд (масалан, вақте ки дар растаниҳо ё меваҳо ҷойгир карда мешаванд, ки баъдан истеъмол карда мешаванд), ки метавонанд ба саломатии одамон ва намудҳои таъсири манфӣ расонанд.

Магнитудай таъсирот ба одамон ва намудҳои ҳайвонот ва наботот, ки дар натиҷаи воридшавии ин партовҳои чанг ва ифлоскунандаҳои ҳаво ба вучуд меоянд, аз миқдор, таркиб, суръати нафаскашӣ ва саломатии инсон/намуд вобаста аст.

Марҳилаи фаъолият

Баъзе аз манбаъҳои ифлоскунандаи ҳаво аз системаҳои нақлиётӣ сарчашма мегиранд. Яке аз манбаи муҳими ифлоскунандаи ҳаво ин партовҳои тариқи нақлиёт дар дохили шаҳр ва дар баробари долони роҳ аст, ки инчунин дар дохили деҳот як манбаи дахлдори ифлоскунанда мебошад, бахусус хангоми убури ресепторҳои ҳассос дар наздикии он.

Бинобар ин, моделсозии сифати ҳаво барои марҳалаи фаъолият гузаронида шуд.

Ҷадвали 1 - Стандартҳои амалкунанда барои сифати ҳаво.

Стандартҳои амалкунанда барои сифати ҳаво, ки дар лоиҳа татбиқ мешаванд.		Стандартҳои Иттиҳоди Аврупо оид ба сифати ҳаво мувофиқи Дастури 2008/50/ЕС	СУТ(Созмони умумиҷаҳонии тандурустӣ)
Модда бо мг/м ³	Стандартҳои Тоҷикистон бо мг/м ³ (Арзишҳои миёнаи солона)	Стандартҳои ИА бо мг/м ³	Стандартҳои сифати ҳавоии СУТ
CO	3.00	10 ¹	
PM ₁₀	0.06	0.04	0.02
PM _{2.5}	0.035	0.025	0.01
NO ₂	0.04	0.04	0.04
NO	0.06		
SO	0.05	SO ₂ : 0.350 ²	0.02 (24 с)

Ягон изофаҳо ба вуқӯъ наомадааст, зеро минтақаи лоиҳа деҳот буда, саноати зиёд надорад.

Дар марҳилаи сохтмон нақшаи идоракунии сифати ҳаво амалӣ карда мешавад, ки тадбирҳои зеринро дар бар мегирад:

- ⇒ Даромад ва майдонҳои сохтмон бояд нам нигоҳ дошта шаванд, то пайдоиши чангро кам кунад. Пошидани об ҳангоми корҳои пармакунӣ ва заминкани амалӣ карда мешавад. Тавсия дода мешавад, ки поши-дани об на камтар аз се маротиба дар як рӯз гузаронида шавад.
- ⇒ Фаъолиятҳои тавлидкунандаи чанг дар рӯзҳои шамоли саҳт бояд суст ё қатъ карда шаванд.
- ⇒ Дар шароити шамол ва хушки, захираҳои замин бояд нам карда шаванд, то паҳншавии зарраҳои чангро пешгирӣ кунанд.
- ⇒ Ҳамон вақт, ки як сатҳ дигар истифода намешавад ё ба анҷом мера-сад, он бояд гиёҳпӯш карда шавад, то партовҳои чангро пешгирӣ кунад.
- ⇒ Майдонҳои корӣ бояд ба қадри кофӣ калон бошанд, то барои нигоҳдории маводи кофташуда, дастрасии мошинҳои боркаш ва боркунии мошинҳо имкон диҳанд.
- ⇒ Воситаҳои нақлиёт ва мошинҳо бояд таъмир карда шаванд, то эмиссияи газҳои ифлоскунандаро кам кунанд. Агар мошинҳо ва таҷҳизот дуд карда таъмир нашаванд, онҳо бояд аз лоиҳа хориҷ карда шаванд. Бо истифода аз барномаҳои таъмири муҳаррики пешниҳодшудаи истеҳсолкунанда, барномаи мунтазам барои таъмири мошинҳоро роҳандозӣ карда шавад.

¹ Ба ҳисоби миёна ҳадди аксар 8 соат дар як рӯз

² 350 мкг/м³, набояд аз 24 маротиба дар як соли тақвимӣ зиёд бошад

- ⇒ Иншоотҳои ёрирасон ва партовгоҳҳо тавре ҷойгир карда шаванд, ки шумораи ҳаракат ва масофаи ҳаракати воситаи нақлиётро то ҳадди имкон кам кунанд.
- ⇒ Хамаи мошинҳои боркаш, ки барои кашондани масолах дар объект истифода мешаванд, бо брезенти канвас пушонида мешаванд.

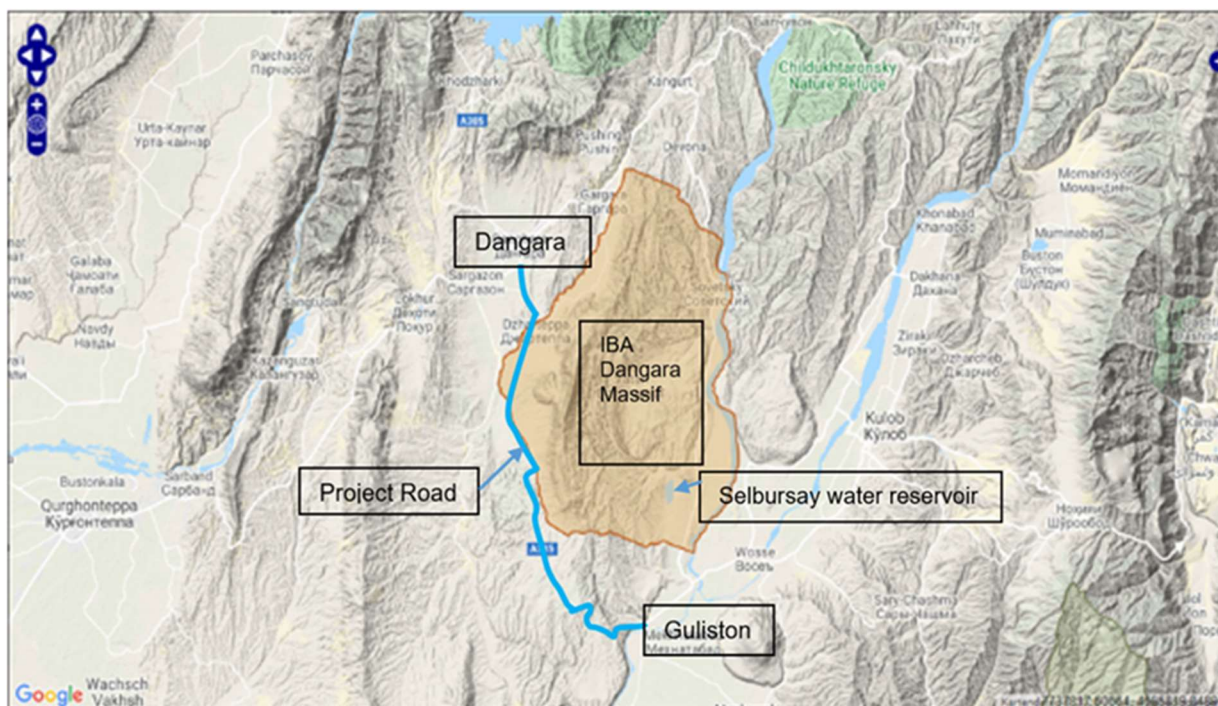
Мониторинг

Дар марҳилаи сохтмон бояд мониторинги асбобҳои сифати ҳаво гузаронида шавад. Мониторинги сифати ҳаво бояд аз рӯи параметрҳои зерини TSP, CO, NO, NO₂ анҷом дода шавад; SO₂, PM 10 ва PM 2.5.

4.2 Гуногунии биологӣ ва ҳифзи табиат

Дар минтақаи таъсири лоиҳа ягон ҳудуди муҳофизатшаванда тибқи қонунгузори миллӣ вучуд надорад. Бинобар ин ба ҳеҷ яке аз ин захираҳои тибқи лоиҳаи таҷдиди роҳи автомобилгард таъсир расонида намешавад.

Барои муайян кардани минтақаҳои мақоми ҳифзи байналмилалии биологӣ, аз ҷумла минтақаҳои гуногунии асосии биологӣ, дар доираи қори ТИМ тавассути асбоби интегратсионӣ баҳодиҳии гуногунии биологӣ (АИББ) ҷустуҷӯи онлайн гузаронида шуд. Дар рафти кофтуков маълум гардид, ки роҳи Данғара-Гулистон дар паҳлуи массиви ММП-и Данғара дар қанор ва ҳадди қанор мегузарад. Масоҳати ММП массиви Данғара нисбат ба роҳи лоиҳа дар харита, дар расми зер нишон дода шудааст.



Расми 4 - Массифи ММП Данғара нисбат ба лоиҳаи роҳи автомобилгард

Барои муқаррар намудани шароити асосӣ тадқиқотҳои гуногунии биологӣ гузаронида шуданд. Тадқиқотҳои гуногунии биологӣ чораҳои коҳиш додани таъсирро, ки ба Нақшаи идоракунии муҳити зист (НИМЗ) ворид карда шудаанд, муайян карданд.

4.2.1 Таъсирот

Дар робита ба минтақае, ки аз татбиқи лоиҳа эҳтимолан дучор мешавад, бояд байни минтақаи таъсири асосӣ, ки таҳти ҳамлаи мустақими ҷисмонӣ ва дахолатҳо ба монанди садо ва партовҳои ҳаво ва минтақаи васеътари таъсири лоиҳа, ки асосан ба таъсири ғайримустақим ва мусбат, масалан, беҳтари алоқаи роҳҳо дучор мешавад, гузошта шавад.

Минтақаи ҳамлаи мустақими ҷисмонӣ долони сохтмонӣ мебошад, ки дар масофаи 15 м то ду тарафи роҳи лоиҳа ҷойгир аст. Илова бар ин, минтақаи таъсир майдони берун аз долони сохтмони наздикро фаро мегирад. Ин минтақа то 200 метр ба ҳар ду тараф аз роҳ васеъ аст. Дар дохили ин минтақа ҳамлаи мустақими ҷисмонӣ вучуд надорад, аммо метавонад дахолатҳои манфӣ ба монанди садо ва партовҳои ҳаво пайдо шаванд. Берун аз ин доло-ни 200 м, таъсири манфӣ танҳо ба иншооти ёрирасон, ба монанди минтақаҳои қарзӣ ва масирҳои нақлиёт ба амал меоянд.

Таҳлили таъсир байни таъсири марҳилаи сохтмон ва таъсири марҳилаи истифодабарӣ фарқ мекунад.

4.2.1.1 Таъсири марҳилаи сохтмон

Таъсир ба парандагони лонагузор

Дар ҷойҳо, асосан дар паҳлӯи кӯҳҳо ки роҳи лоиҳа мегузарад ё бурида мешавад, бахусус кӯҳҳо, ки макони эҳтимолии лона кардан доранд, таъсири эҳтимолии нобудшавии ҷойҳои лонагузори паранда ба амал меояд. Ин ба намояндагони навъҳои парандагон аз оилаи ғилдиракҳо (*Coraciidae*), махсусан ғилдиракҳои аврупоӣ (*Coracias garrulus*), оилаи занбӯри асал (*Meropidae*) (занбӯри тиллоӣ *Merops apiaster*), ситорагонҳо (ситораи нав ё ҳиндӣ) ва оилаи бофанда (гунҷишки ҳиндӣ) дахл дорад. Илова бар ин, ин кӯҳҳо аксар вақт макони зист барои зимистонгузаронӣ ё паноҳгоҳи хазандагон ва амфибияҳо мебошанд.

Талафоти растаниҳо

Миқдори зиёди талафоти дарахтҳо вучуд дорад. Дар асоси тадқиқотҳои гузаронидашуда ҳамагӣ 3461 дарахт буридан лозим аст (362 дона диаметри поя дар баландии як метр аз 32 см, 1422 дона диаметри 16-32 см ва 1677 дона диаметри 16 см). Илова бар ин, 1688 дарахт

(дар ҷои нав кофта ва шинонда мешаванд). Намудҳои асосии дарахтҳо дар канори роҳҳои лоиҳа: сафедорҳо, бедҳо, тӯсҳо, pistaҳо, чормағзҳо, ангатҳо ва саксавулҳо мебошанд.

Чораҳои пешгирии оқибатҳо

Дар минтақаҳои ки Роҳи бозсозишаванда аз саҳроҳои убур мекунад, ки асосан аз дарахтзорҳо ташкил ёфтааст, ва барои сукувати паррандаҳои гуногун, ба монанди Ғалтаки аврупоӣ (*Coracias garrulus*), аз ҷониби ИБҲТ(IUCN) нигарони дараҷаи паст баҳогузорӣ шудааст, занбурхӯр (*Merops apiaster*) нигарони дараҷаи паст баҳогузорӣ шудааст, ваё Сочӣ ҳиндустонӣ(бештар бо номи май-на *Acridotheres tristis* маъруф аст) нигарони дараҷаи паст баҳогузорӣ шуда-аст, муносиб мебошад, нақша имконияти паҳнкунии буришро ба маҳалли муқобил ва рафти ҳама гуна таъсири манфӣ баррасӣ кардааст.

Илова бар ин, пеш аз оғози сохтмон, назарсанҷии босуръати экологӣ аз ҷониби орнитологи машваратчи оид ба назорати сохтмон бо мақсади муайянкунии маҳалли лонасозии паррандаҳо дар саҳроҳои долони сохтмон ба роҳ монда мешавад. Дар натиҷаи муайян шудани ҷойҳои лонасозии паррандаҳо, сохтмон фасли лонасозиро барои пешгирии талафоти паррандаҳо ба назар мегирад. Ин маънои онро дорад, ки дар фасли лонагузорӣ ҳеҷ намуд корҳои сохтмонӣ дар ҷойҳои лонагузори паррандаҳо ба роҳ монда намешавад.

Аз ҷумла буридани дарахтон ва тозакунии мавзеъ лозим мешавад, ки бояд берун аз фасли лонагузорӣ ба роҳ монда шаванд (аз Октябр то Феврал). Ҳисоботи якуми мониторинги иҷтимоӣ ва муҳити зист фото-ҳуҷҷатҳо, GPS координатаҳо, ва харитаи мавзеъҳои лонагузори паррандаҳо дар бар мегирад.

Талафоти дарахтоне, ки пешгириашон ғайримумкин аст, бо шинондани ниҳолҳои нави дарахтон дар мавзеъи лозима дар ҳудуди Роҳи Лоиҳа иваз карда мешаванд. Талафоти дарахтони заминҳои хусусӣ дар асоси шартҳои дар нақшаи ҷудо намудани замин ва кӯчонидани аҳоли (НҶНЗКА) ҷуброн карда мешаванд. Намунаҳои дарахтони қобили қабул барои шинондани дарахтони шафати роҳ дарахтони санавбар (*Pinus spec.*), сарв (*Juniperus spec.*), тут (*Morus nigra*), pista (*Pistacia vera*), чормағз (*Juglans regia*) ва чанор (*Platanus orientalis*) мебошанд.

4.2.2 Таъсири Марҳилаи Амалиёт

Таъсир ба паррандаҳои баландпарвоз

Паррандаҳои баландпарвоз (каргасҳо ва паррандаҳои шикорчӣ)-ро роҳ бисёртар ҷалб мекунад, чунки дар роҳ лошаро аз ҳисоби талафот дар роҳ зиёданд. Ин падида алақай ҷой дорад ва бо мурури замон аз ҳисоби зиёд шудани нақлиёт ва суръати мошинҳо дар роҳи аз нав бозсозишуда бадтар мешавад. Вале ин бағумон аст, чунки, афзоиши талафот дар роҳ

бо сохтани имконоти гузаркунӣ барои чорвои хонагӣ ва ҳайвоноти ваҳшӣ дар роҳи лоиҳа, дар назар нест.

Вайронкунии роҳҳои муҳоҷирати ҳайвонот

Навсозии роҳи 2 қатора ба шоҳроҳи 4 қатора метавонад ҳамчун монеа хизмат кунад, ва ба ҳаракати ҳайвонот дар роҳи мошингард ҳалал расонад

Тадбирҳои кам намудани таъсириро

Кам кардани оқибатҳои марговар дар роҳ

Роҳандозии монеаҳои хаттии муносиб ва иншоотҳо барои гузариш барои кам кардани талафоти ҳайвоноти хурд дар роҳҳо. Тадбирҳои мазкур барои кам намудани ҳолатҳои фавти ҳайвоноти хурд дар роҳро кам менамояд ва “ҷалбнамоии” парандагони парвозкунандаро пешгирӣ менамояд

Иншоотҳо барои гузариши ҳайвоноти хонагӣ ва ваҳшӣ

Лоиҳа сохтмони 48 қубур, ки 9 гузаргоҳи махсус барои чорво ва ҳайвоноти ваҳшӣ пешбинӣ шудааст дар бар мегирад. Ин иншоотҳо дар баробари қубурҳо ва гузаргоҳҳои мавҷудбуда ҳаракати бехатари ҳайвоноти хонагӣ ва ваҳширо таъмин мекунад, ки мувофиқ ба талаботи лоиҳа оиди амнияти ҳайвот ва муҳофизати роҳ мебошад.

Тадқиқоти иловагӣ, ки дар моҳи июни соли 2024 гузаронида шуд, имкон дод, ки чораҳои иловагии камнамоии барои марҳилаҳои пеш аз сохтмонӣ ва сохтмон таҳия карда шаванд. Тадбирҳои кам намудани таъсир дар Нақшаи Идоракунии гуногунии биологӣ, ки Замимаи 7-и НИИМ мебошад, тавсиф карда шудаанд.

Тадбирҳои кам намудани таъсириро дар Нақшаи Идоракунии гуногунии биологӣ

Марҳилаи тарҳрезӣ:

- ⇒ Барои таъмини гузариши бехатар дар лоиҳаи роҳ ва пешгирии талафоти сангпуштҳо ва ҳайвоноти хурд, роҳнамо ва иншоотҳои гузариш ба нақша гирифташудааст.

Марҳилаи сохтмон:

- ⇒ Намунагирӣ ва интиқоли сангпуштҳо
- ⇒ Девогирӣ ва аломатгузориҳои ҷойгиршавии Геккон ва Агама
- ⇒ Муайянсозии ҳудуди афзалиятнок барои ҷойгиршавии лагери сохтмони.
- ⇒ Тадқиқотҳои иловагӣ барои ҳифзи паррандагон.

4.2.3 Тадқиқотҳои иловагӣ

Мувофиқи баррасии таҳлили холигоҳ, бозёфтҳои БИМЗ барои қонеъ кардани талаботҳои БАТР ТИ6 (2019) ва Эзоҳҳои роҳнамои БАТР 2022 ТИ6 кофӣ набуданд. Бинобар ин, тадқиқоти иловагии гуногунии биологӣ, барои пурра намудани сатҳи асосӣ ва таҷдиди маълумоти нақшаи идоракунии гуногунии биологӣ бояд ба таври зерин гузаронида шавад.

Тадқиқоти макони зисти Гекко ва Агама дар моҳҳои сентябр ва октябри соли 2024 гузаронида мешавад. Баҳори соли 2025 тадқиқотҳои иловагии гуногунии биологӣ (ба 4 зервазифа тақсим карда мешаванд) гузаронида мешаванд, ки инҳоро дар бар мегиранд:

- ⇒ Тадқиқот вобаста ба геккон ва агама (Июни 2025)
- ⇒ Тадқиқот вобаста ба сангпушт (Апрели 2025)
- ⇒ Тадқиқоти лонаи лошахӯр ва паррандгони дарранда (Аз март то июли 2025)
- ⇒ Тадқиқоти макони зист / набототи нодир (Апрели 2025)

Илова бар ин, пеш аз оғози сохтмон ва баъд аз сохтмон тадқиқоти нобудшавӣ дар роҳ гузаронида мешавад.

Дар асоси натиҷаҳои тадқиқоти иловагӣ ҳисоботи иловагии АТЭИ ва ҳисоботи ғайри техникӣ мазкур аз нав карда мешаванд. Ҳама тадбирҳои нав ба Нақшаи идоракунии гуногунии биологӣ ворид карда мешаванд ва дар марҳилаи сохтмон ва истифодабарӣ амалӣ карда мешаванд.

4.3 Мутобиқат бо қоидаву қонунҳо ва дигар нақшаҳо

Лоиҳа пурра ба нақша ва ҳадафҳои Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 комилан мувофиқ аст

4.4 Таъсири ҷамъшуда ва индуксионӣ

Арзёбии таъсири ҷамъшаванда талаб мекунад, ки таъсири умумии роҳи Данғара-Гулистон ва дигар лоиҳаҳои инфрасохтори марбут, яъне:

- ⇒ Ҳулбук – Темурмалик - Кангурт, тақрибан 59 км дарозӣ; ва
- ⇒ Роҳи Бохтар – Данғара, тақрибан 70 км.

Таъсири ҷамъшаванда асосан манфиатовар аст, зеро роҳи мавҷудбуда дар минтақаи ҷанубии Тоҷикистон, ки сифатан хуб нест, ба таври назаррас беҳтар мешавад, ки ин барои аҳолии ноҳияҳои Данғара, Балҷувон ва Ховалинг бо ноҳияҳои Темурмалик ва Восеъ шароити беҳтари ҳаракат ва дастрасиро таъмин мекунад.

Илова бар ин, таъсироти мусбат, ки ба таври асосӣ ба вучуд меоянд, ба монанди афзоиши қобилияти харид дар минтақаи лоиҳа бо сабаби воридшавии қувваи корӣ, ки имкониятҳоро барои соҳибқориҳои маҳаллӣ эҷод менамояд, хоҳад буд. Таъсироти манфӣ вобаста ба лоиҳаҳои сохтмони роҳ одатан ба паҳншавии фаъолиятҳои беидора ва таҳдидҳо ба захираҳои табиӣ дар минтақаҳои пештар ноустувор (кашфнашуда) алоқаманд мебошанд. Бинобар сабабе, ки лоиҳа барқарорсозӣ ва васеъ кардани роҳе, ки аллакай мавҷуд аст пешбинӣ менамояд, таъсироти манфии аз нав пайдошавандаро пешбинӣ наменамояд.

4.5 Таъсири манзара ва визуалӣ (дидашаванда)

Лоиҳа фарох кардани роҳи мавҷудбудаи бо ду хати ҳаракатро ба чор хати ҳаракат дар бар мегирад. Бинобар ин, ягон унсури нави хатти муҳандисӣ ба манзара илова намешавад. Роҳи нав дар масири шоҳроҳи муносиб бо растаниҳои канорӣ барои беҳтар кардани сифати ҳаво, назорат кардани ғубор ва эҷоди муҳити зебо бозътибор хоҳад буд. Дарахтҳо ва буттаҳо, ки дар хати лоиҳа шинонда мешаванд, ба таъсири мусбат дар визуалӣ кумак хоҳанд кард. Навъҳои растаниҳои интиҳобшудаи берун аз шаҳракҳо барои шинондан дар канори роҳ: сосна (сузанбарг), кипарис ва гулҳои зардии испанӣ мебошанд.

Дар шаҳракҳо, агар обёрии мунтазам таъмин карда шавад ва дар назди қисматҳое, ки канали обёрӣ параллел бо роҳ қарор дорад, навъҳои бо талаботи оби баландтар ба назар гирифта шуда шинонда мешаванд. Инҳо тут (*Morus nigra*), pista (*Pistacia vera*), чормағз (*Juglans regia*), булут (*Aesculus hippocastanum*), чинор (*Platanus orientalis*) ва сада (*Ulmus minor umbraculifera*) мебошанд.

4.6 Ҷустуҷӯ ва интиқоли ашёи хом, аз ҷумла чоҳҳо барои гирифтани хок

Корҳои сохтмонӣ, аз ҷумла корҳои обанборсозӣ, истехсоли асфалтбетон ва омехтаҳои бетонӣ, аз қитъаҳои қарзи мувофиқ баровардани агрегатҳои сохтмонро талаб мекунанд. Сарчашмаҳои маҷмӯии пешниҳодшуда аллакай мавриди истифода қарор доранд ва аз се захираи ҷамъшуда дар мавзёҳои дарёҳо ҷойгиранд.

- ⇒ Захираи №1 кони шағал дар мавзеи дарёи Сурхоб мебошад.
- ⇒ Захираи пешниҳодшудаи хоки 2 дар масофаи 22 км аз охири роҳи лоиҳа дар маҷрои дарё ва ҳамвори дарёи Ёхсу ҷойгир аст.
- ⇒ Захираи пешбинишудаи хок дар қад-қади роҳи Данғара-Кангурт дар мавзеи дарёи Таирсу ҷойгир шудааст.

Баъди ба итмом расидани лоиҳа қитъаҳои барои истифодашуда интиҳобшуда бояд тибқи нақшаи мушаххаси идоракунии муҳити зист ва мавқеъ барқарор карда шаванд.

4.7 Бехатарии роҳ

Лоиҳаи таҷдиди роҳи Данғара-Гулистон, ки аз ҷониби Бонки аврупоии таҷдид ва рушд (БАТР) дастгирӣ мешавад, ба ҳаракати нақлиёт ва бехатарии роҳ диққати ҷиддӣ медиҳад. Лоиҳаи мазкур хатарҳои эҳтимолиро ба таври мунтазам муайян, баррасӣ ва идора менамояд, то коргарон ва аҳолии минтақа муҳофизаташон кафолат дода шавад.

Хулосаи манфиатҳои саломатӣ, бехатарӣ ва муҳити зист

Лоиҳа барои пешниҳоди манфиатҳои сершумори саломатӣ, бехатарӣ ва муҳити зист тарҳрезӣ шудааст, аз ҷумла:

- ⇒ **Беҳтар шудани бехатарии роҳ:** Беҳтар шудани шароити роҳ ва чораҳои бехатарӣ эҳтимолияти садамаҳоро коҳиш медиҳад, ки ин ба манфиати истифодабарандагони воситаҳои нақлиёт ва ғайримоторӣ, убури бехатар барои ҳайвоноти хонагӣ ва ваҳшӣ мебошад.
- ⇒ **Коҳиши сарбории нақлиёт:** Нақшаҳои самараноки идоракунии ҳаракат дар кам кардани сарбандӣ кӯмак мекунад, ки боиси коҳиши партовҳои нақлиётӣ ва беҳтар шудани сифати ҳаво мегардад.
- ⇒ **Инфрасохтори устувор:** Қабули стандартҳои бехатарии роҳ дар ИА устувории дарозмуддат ва устувории инфрасохтори роҳро таъмин мекунад.

Таъсири манфии эҳтимолӣ

Сарфи назар аз манфиатҳо, лоиҳа метавонад таъсири манфии муайян дошта бошад, ба монанди:

- ⇒ **Афзоиши ҳаракати нақлиёт ҳангоми сохтмон:** Фаъолиятҳои барқарорсозӣ метавонанд боиси халалдоршавии муваққатии ҳаракати нақлиёт шаванд, ки боиси нороҳатии маҳаллӣ аҳолинишин ва зиёд шудани хатари садамаҳо гардад.
- ⇒ **Садо ва чангу ғубор:** Фаъолияти сохтмонӣ метавонанд садо ва чангро ба вуҷуд оранд, ки эҳтимолан ба сокинони минтақа ва муҳити маҳал таъсир расонанд.
- ⇒ **Хавф барои истифодабарандагони ғайри воситаи нақлиёт:** Дар сурати дуруст идора кардани минтақаҳои сохтмонӣ метавонанд ба пиёдагардҳо ва велосипедронҳо хатари иловагӣ эҷод кунанд.

Тадбирҳои кам кардани таъсир ва идоракунии

Барои бартараф кардани ин таъсироти эҳтимолӣ, маҷмӯи чорабиниҳои коҳишдиҳӣ ва идоракунии таҳия карда шудаанд:

- ⇒ **Нақшаҳои идоракунии ҳаракати нақлиёт:** Нақшаҳои муфассал ис-лохотро дар чараёни ҳаракати нақлиёт, масирҳои гардиш ва мӯҳлатҳои корҳои сохтмонӣ барои кам кардани халалдоршавӣ ва хатарҳо пешбинӣ мекунад.
- ⇒ **Монеаҳои бехатарӣ ва аломатҳо:** Насб кардани монеаҳои бехатарӣ, аломатҳои огоҳкунанда ва маҳдудияти суръат дар минтақаҳои хатар-нок барои ҳифзи ҳам коргарон ва ҳам аҳоли.
- ⇒ **Нақшаҳои вокуниш ба ҳодисаҳо:** Нақшаҳои пешакӣ муайяншуда ба-рои таъмини идоракунии зуд ва самараноки ҳама гуна ҳодисаҳои нақлиётӣ, кам кардани зарари эҳтимолӣ вуҷуд доранд.
- ⇒ **Мутобиқати стандартҳои ИА:** Тарҳрезии лоиҳа ба стандартҳои дахл-дори ИА вобаста ба роҳ ва бехатарии ҳаракат мувофиқат мекунад, ки татбиқи чораҳои бехатариро барои ҳамаи истифодабарандагони роҳ амалӣ мекунад.

- ⇒ **Аудитҳои бехатарии роҳ:** Аудитҳое, ки дар марҳилаи тарҳрезии асли гузаронида шудаанд ва дар моҳи апрели соли 2024 бо ҷалби мушовири коршиноси БОР навсозӣ шудаанд, риояи доимии бехатариро таъмин мекунанд.
- ⇒ **Гузориш оид ба ҳодисаҳо ва садамаҳо:** Системаи мустақам барои назорат ва сабти ҳама ҳодисаҳои нақлиёт мавҷуд аст, ки имкон медиҳад, тамоюлҳои бехатарӣ зуд муайян карда шаванд ва амалҳои дуруст иҷро карда шаванд.

4.8 Садо ва ларзиш

Таъсири ларзиш танҳо барои марҳилаи сохтмон арзёбӣ шудааст, дар робита ба таъсири садо бояд байни таъсири садои сохтмон ва таъсири марҳилаи фаъолият фарқ кард.

4.8.1 Марҳилаи сохтмон

Ҳангоми корҳои сохтмонӣ садо ва ларзиш тавассути таҷҳизоти сохтмонӣ ба монанди фрезер, экскаватор, булдозер, сангфарш, компактор ва генераторҳо ба вуҷуд меояд. Махсусан бо экскаватор ё фрезер шикастани қабати фаршҳои кӯҳна ва асфалти боиси паҳншавии садо ва ларзиш мегардад. Инчунин, кашонидани масолеҳи боркаш бо мошинҳои вазнин ҳангоми сохтмон боиси садо ва ларзиш мегардад.

Аз ин рӯ, барои муқаррар кардани шароити ибтидоӣ, ки имкон медиҳад мониторинги сатҳи садо ва ларзиш дар марҳилаи сохтмон ченакҳои ибтидоии асбобӣ анҷом дода шуданд.

Шароитҳои ибтидоӣ

Садо

Андозагирии ибтидоии садо дар моҳи августи соли 2020 бо истифода аз ченкунакҳои сатҳи садои электронӣ анҷом дода шуд. Ба сифати стандартҳои истифодашуда стандартҳои Тоҷикистон интихоб шудаанд (Меъёрҳои санитарӣ МС 2.2.4/2.1.8.562-96 – аз ҷониби Хадамоти назорати давлатии санитарияи эпидемиологии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шудаанд).

Ченкуниҳо дар деҳаҳое, ки аз дохили онҳо убур карда шудаанд, гузаронида шудааст. Андозаҳо барои тамоми роҳи лоиҳа сатҳи асосии садоро таъмин ме-кунанд.

Андозаҳои садо нишон доданд, ки сатҳи садои ченшуда аз сатҳи нишон-диҳандаҳои қабулгаштаи меъёрҳои санитарӣ нишондодашуда зиёд нест.

Ларзиш

Андозаи асбобии ларзиш моҳи апрели соли 2024 дар деҳаҳое, ки роҳи лоиҳа ро убур мекунанд, гузаронида шуд. Ҷойҳои ченкунӣ дар расми 4 нишон дода шудааст. Натиҷаҳои

андозагирӣ бо стандартҳои амалкунандаи Тоҷикистон муқоиса карда шуданд. Ҳеҷ гуна аз меъёр зиёд будани нишондиҳанда ба миён наомадааст.

Тадбирҳои кам кардани таъсир ва мониторинг

Дар марҳилаи сохтмон нақшаи идоракунии садо ва ларзиш (НИСЛ) ҷорӣ карда мешавад. НИСЛ бояд на дертар аз 28 рӯз пеш аз оғози корҳои сохтмонӣ зарурати гузаронидани тадқиқоти вазъиятро муайян кунад. Пудратчӣ бояд минтақаҳоро барои мониторинги садо, ларзиш ва сифати ҳаво дар асоси тадқиқоти пеш аз сохтмон ва дигар нишондиҳандаҳо аз қабili шикоятҳои аз ҷониби сеюм воридшуда муайян кунад. Интизор меравад, ки андозагирӣ дар як моҳ як маротиба гузаронида шуда, ҳар семоҳа гузориш дода шавад.

Андозаи иловагии садоро дар заводи асфальт, заводи бетон ва агрегати ре-закунии санг чен кардан лозим аст. Андозаҳо бояд бо стандартҳои миллий, ИА ва СУТ муқоиса карда шаванд.

Барои кам кардани таъсирнокӣ, техникаи махсуси сохтмонӣ барои ҳифзи минтақаҳои истифода мешавад, ки биноҳо ва иншоот ба роҳ наздиканд. Чунин тадбирҳо метавонанд усулҳои алтернативии сохтмонро дар бар гиранд, ба монанди (i) кам кардани ларзиши қисмҳои алоҳидаи таҷҳизот; (ii) иваз кардани қисми муайяни таҷҳизот дар ин макон бо таҷҳизоти дигаре, ки қобилияти назорати ларзиши тағйирёбандаро доранд; (iii) истифодаи таҷҳизоти хурдтар; (iv) фушурдан бидуни ғилдирақҳои вибраторӣ (ларзиш); (v) кам кардани ғафсии қабатҳои моддӣ аз ҳадди ғафсӣ, ки аз ҷониби мушаххасот иҷозат дода шудааст; (vi) дар мавридҳои зарурӣ сохтани монеаҳои мавҷӣ (хандак ё чуй-бор); (vii) кам кардани ғафсии қабатҳои моддӣ аз ғафсии максималии пешбиниамудаи мушаххасот; (v) кам кардани ғафсии қабатҳои мавод то поёнтар аз ҳадди ниҳии ғафсӣ, ки мушаххасот иҷозат додааст; (vi) дар мавридҳои зарурӣ сохтани монеаҳои мавҷӣ (хандак ё чуйбор); (vii) тағйир додани намуди фарш, масалан, аз чандирӣ ба дурушт; (viii) ҳама гуна усули дигари интиҳоби Пудратчӣ, ки риояи мушаххасоти маводи фишурдашавандаро таъмин мекунад.

4.8.2 Марҳилаи амалисозӣ

Барои арзёбии таъсири садо дар марҳилаи амалисозӣ моделсозӣ гузаронида шуд, ки таъсири садои амалиётро барои соли 2040 дар асоси пешгӯии ҳаракати нақлиёт арзёбӣ мекунад.

Моделсозии садо бо истифода аз барномаи компютери муҳими SoundPLAN версияи 5 моделсозӣ ва банақшагирии садо анҷом дода шуд. Барномаи компютери мазкур барои пешгӯии садои муҳити зист мебошад, ки ба таври васеъ истифодашавандаи моделсозӣ мебошад ва аз ҷониби SoundPLAN GmbH, Олмон таҳия шудааст. Сарчашмаҳои садои роҳ ва модели паҳншавии садо, ки дар таҳлил истифода мешаванд, дастурамали олмонии RLS-19 барои пешгӯии садои ҳаракати нақлиётро ба роҳбарӣ мегирад.

Дар натиҷа, сатҳи садои трафик тибқи дастури СУТ 199 оид ба дараҷаи садо дар ҷойҳои ҷамъиятӣ дар баъзе ретсепторҳо аз сатҳи матлуби рӯзона 55 dB(A) ва шабона аз 45 dB(A) зиёд аст.

Барои мувофиқат ба БАТР ТИЗ, бояд стандартҳои меъёрии садоро риоя карда шаванд. Ин бо истифода аз садои изолятсияи Омехтаи мастикаи санги майдакардашуда (ОМСМ) ба сифати сатҳи рӯи тамоми роҳи лоиҳа ба даст оварда мешавад, ки дар муқоиса бо асфалти стандартӣ садои 3 дБ паст ме-шавад. Ин талабот дар шартҳои техникии лоиҳа инъикос ёфтааст.

4.9 Идоракунии партовҳо

Зимни сохтмон ҳам партовҳои хатарнок ва ҳам безарар ба вучуд меоянд. Ба сифати партовҳои хатарнок шомил мебошанд (масалан, агрегат, бетон ва ди-гар масолеҳи сохтмонӣ) инчунин партовҳои оби хокистарранг ва пайваста-гиҳои партовҳои хатарнок (яъне битум, зарфи рағғани истифодашуда, зарфҳои сӯзишвории истифодашуда) дохил мешаванд. Нобудкунии партовҳо хатари ифлосшавии муҳити зист ва зарар ба саломатии инсонро ба бор меорад.

Дар марҳилаи сохтмон бояд нақшаи идоракунии партовҳо ҷорӣ карда шавад, ки тамоми партовҳои ҳангоми корҳои сохтмонӣ ба вучуд омадари тавре идора кунад, ки ба саломатии одамон ва муҳити зист таҳдид накунад.

Ҳама партовҳо бояд мувофиқи “зинаҳои партовҳо” бо назардошти афзалият ба ҷораи идоракунии партовҳо, ки ба зинанизоми баландтарин наздиктаранд, идора карда шаванд: Пешгирӣ; Кам кардан; Истифодаи такрорӣ; Коркарди такрорӣ; Табобат; Нобудсозӣ; Идоракунии партовҳо бояд дар асоси қонунгузории миллии сураат гирад.

Пудратчиёне, ки барои партофтани партовҳо ва маконҳои партовгоҳ истифода мешаванд, бояд корхонаҳои бонуфуз, бо тартиби муайяншудаи қонунгузорӣ бақайд гирифташуда бошанд, аз ҷониби мақомоти дахлдори давлатӣ иҷозатнома дошта бошанд ва тибқи стандартҳои қабулшуда фаъолият намо-янд.

Инчунин ҷораҳои зерини кам кардани таъсиринокӣ татбиқ карда мешаванд:

- ⇒ тамоми маводи партовҳо мутобиқи талаботи меъёри ҷойгир карда мешаванд ва равиш аз ҷониби мақомоти маҳаллӣ тасдиқ карда мешавад
- ⇒ ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳанда барои партовҳо/литсензияҳо ба даст-рас ё бозхонд карда мешаванд
- ⇒ тартиботи вокуниш ба ҳолатҳои фавқуллода барои Лоиҳа барои идоракунии самараноки ҳама гуна резишҳои тасодуфӣ ва ихроҷи партовҳои ғайрихатарнок ва пайвастагиҳои хатарнок таҳия карда мешаванд ва кормандон, пудратчиён оид ба идора-кунии ҳодисаҳои резиши онҳо омӯзиш гузаронида мешаванд

4.10 Захираҳои об

Минтақаи лоиҳа хеле хушк буда ягона дарёи табиӣ дар минтақаи Лоиҳа ин дарёи Тоҳирсу мебошад. Аз ин рӯ, идоракунии сифати об як масъалаи муҳим аст, инчунин барои пешгирӣ кардани рақобат бо ҷамоатҳои маҳаллӣ барои захираҳои об мебошад.

Дар марҳилаи сохтмон сифати об дар обҳои рӯизаминӣ, ки аз роҳи лоиҳа убуд ва дар наздикии он мегузарад, бояд аз рӯи моддаҳои зерин назорат карда шавад:

- ⇒ pH, ҳарорат, моддаҳои мубталашуда (мг/л), маҳсулоти нафти (мг/л), минерализатсия (мг/л), BOD 5 (мг O₂/л), абрнокӣ (мг/л) ва гузаронандагии барқ (Ом/см)

Ҳангоми корҳои сохтмонӣ ченкунии об ҳар семоҳа гузаронида мешавад ва натиҷаҳо бояд дар ҳисобот оид ба мониторинги муҳити зист ҳуҷҷатгузорӣ карда шаванд.

Дар марҳилаи сохтмон Нақшаи идоракунии сифати об (НТСО) ҷорӣ карда мешавад.

Пудратчӣ бояд дар мавриди истифодаи об бо ширкати маҳаллии обтаъмин-кунӣ ва дигар ҷонибҳои манфиатдор розӣ шавад. НТСО бояд ҳисобҳои эҳтиёҷоти обро барои сохтмон, аз ҷумла оби барои:

- ⇒ Сохтмон (масалан, барои омехта кардани бетон);
- ⇒ Пешгирии чанг.
- ⇒ Таҷҳизоти тозакунии.
- ⇒ Оби ошомиданӣ барои коргарони сохтмон; ва
- ⇒ Истифода дар лагерҳои сохтмонӣ (агар истифода карда шавад).
- ⇒ Дар нақша бояд тадбирҳо оид ба кам кардани истифодаи об дар марҳилаи аввал ва инчунин имкониятҳои истифодаи такрории об дар ҳолати имконпазир бошад.

5 Шароити корӣ ва манзилӣ

Лоиҳа бояд ҳадди аққал ба (i) қонунгузори миллӣ оид ба меҳнат, шуғли аҳоли ва ҳифзи иҷтимоӣ, (ii) принципҳо ва стандартҳои бунёдии конвенсияҳои асосии СБМ ва (iii) БАТР ТИ 2 мувофиқат кунад.

Барои санҷидани мутобиқати ҳуҷҷатҳои омодашуда ба талаботи меҳнат ва шароити меҳнати БАТР ТИ 2 ШШУ (Шартҳои Шартномаи умумӣ) ва ШШМ (Шартҳои Шартномаи Мушаххас) барои Лоиҳа ба таври муфасссал баррасӣ карда шуданд. Барои риояи пурра

- ⇒ талаботи умумӣ оид ба пурра мувофиқат кардан ба СИЁСАТИ ФАЗОЙ ВА ИҶТИМОИИ БАТР (АПРЕЛИ 2019), бахусус ин ТИ, ба Муқаррароти махсуси ШШМ Қисми В Зербанди 6.1 илова карда шудааст.
- ⇒ қонунгузори миллӣ дар робита ба шартномаи сохтмон ишора карда шудааст

Илова бар ин, пудратчӣ бояд нақшаҳои мушаххаси идоракунии ҳудудро таҳия намояд, ки аз ҷумла Нақшаи идоракунии лагерҳои сохтмонӣ, ки дар он ҷой-гиршавӣ ва идоракунии коргарон муфасссалтар аст, дар бар мегирад. Инчу-нин, тибқи талаботи БАТР Нақшаи идоракунии меҳнат ва нақшаи идоракунии зисти кормандон мавҷуд аст. Инҳо ҳамчун як қисми НИИ барои дохил наму-дан ба ҳуҷҷатҳои тендерӣ омода карда шудаанд.

Нақшаи шароити меҳнат ва кор сиёсатҳо ва муносибатҳои кории лоиҳаро оид ба захираҳои инсонӣ муайян мекунад ва инчунин хулосаи хатарҳо ва таъси-роти эҳтимолии вобаста ба меҳнат ва шароити корӣ, дар якҷоягӣ бо чораҳои сабукгардонӣ барои пешгирӣ, бартараф кардан ё кам кардани таъсири алоқаманд ва мониторингро дар бар мегирад. аз нав баҳо додан ба иҷрои ин тадбирҳо талаб карда мешавад (Чадвали 5). Ҷаҳдҳои Пудратчӣ дар идо-ракунии меҳнат ҳадди аққал бояд таъмин карда шаванд:

- ⇒ Музди баробар барои кори баробар
- ⇒ Эҳтироми фарҳанги гуногун
- ⇒ Эътирофи тафовути фарҳангӣ дар робита ба парҳез, чорабиниҳои динӣ ва ғайра.
- ⇒ Набудани таъйиз ва имкониятҳои баробар
- ⇒ Тартиби баррасии шикоятҳои кормандон
- ⇒ Таъмини кормандон оиди кор бо шикоятҳои занон Female grievance ('шахсони эътимоднок') дар ҷойи корӣ.
- ⇒ Тартиби интизомӣ
- ⇒ Қоидаву муқаррароти ҷойи кор
- ⇒ Тартиби аз кор озодкунӣ
- ⇒ Протоколҳои уҳдакунии амали саноатӣ
- ⇒ Кормандон ҳангоми омӯзиши ибтидоӣ бо тартиб ва протоколҳо шино-сонида мешаванд

Кормандон ҳангоми омӯзиши ибтидоӣ бо тартиб ва протоколҳо шиносонида мешаванд.

Ба кормандон шартномаҳои хаттӣ аз ҷониби Корфармо ҳангоми ба кор оғоз кардан ва ҳангоми воридкунии илова ё тағироти назаррас ба шартномаи корӣ, дода мешавад. Ин шартномаҳо тартиби кор бо коргар, қоида ва шартҳои кори мутобиқ ба қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бар мегиранд. Ба ҳарду ҷонибҳо як нусхаи аслии шартнома дода мешавад. Шартномаҳо ба за-бони марбут омода карда мешаванд ва Корфармо бояд мутмаин бошад, ки коргар шарту шароити кори мефаҳмад. Шарту шароит бояд ба шарту шароити кори ба ин монанд дар корхонаҳои соҳаи мазкур дар минтақа баробар ва ё аз он беҳтар бошад.

Кормандони ҷавон, шахсони маъҷуб, коргарони муҳочир, коргарони ҷалбшуда аз ҷониби тарафи сеюм, ва кормандони бахши таъминот ҳамчун коргарони осебпазир ҳисобида мешаванд. Шароити ҷои корӣ ва асбобҳои коргарони осебпазир ки кори яхела мекунад, фарқкунанда намебошанд. Агар барта-рафкунии ин ҳолатҳо ғайримумкин бошад, Корфармо бояд онҳоро ҷамъоварӣ карда, бо нақшаи пешгирии ихтилофоти эҳтимоли ки метавонанд ба вучуд оянд, ба МТЛТР пешниҳод намояд.

Механизми алоҳидаи пешгирии арзу шикоятҳо (МПАШ) барои равонакунии арзу шикоятҳои марбут ба кормандони аз ҷониби корфармои сохтмонӣ ҷалбшуда барои лоиҳа ташкил карда мешавад. Ин механизм метавонад ан-дозаи музди меҳнат, таъхир дар пардохти маош ва напардохтани музд барои кори барзиёд, шароити нодурусти зиндагӣ, набудани оби тозаи ошомиданӣ ва шароити санитарӣ дар иншоотҳо, ва набудани ёрии тиббӣ ва дигар мушкилиҳоро дар бар гирад. Кумитаи Расидагии Арзу Шикоятҳо бо мақсади бар-расии камбудиҳои корӣ ташкил карда мешавад, ва инчунин коргарони алоқаманд ба сохтмонро дар бар мегирад.

Корфармо наметавонад аз кори иҷборӣ истифода кунад, ки кор ё хизматрасо-нии ихтиёро дар бар намегирад, ва ё тавассути таҳдид ё ҷарима ба даст омадааст, аз ҷумла истифодаи усули бакоргирии таҳқиромез ё бардуруғ манъ мебошад. Кори ғайриихтиёрӣ ва ҳатмӣ, ба монанди зархаридӣ, кори зиндонии ғайриихтиёрӣ, кори вобаста, ё корҳои ба ҳаминҳо монанди шартномавӣ, ва ҳамчунин қочоқи инсон аз ҷумлаи ин таҷрибаҳо мебошанд.

Истифодаи Меҳнати Кӯдакон қатъиян манъ мебошад. Шахсони аз 18 сола по-ён ба ин лоиҳа ба кор гирифта намешаванд.

Урдугоҳҳои сохтмонӣ бо таъминоти обии худкор, зарфи септикии санитарӣ, озуқа ва иншооти маишӣ барои коргарон мучахҳаз карда мешаванд.

Коргарон дар бораи тартиб ва протоколҳо ҳангоми омӯзиши ибтидоии худ маълумот мегиранд.

6 Тандурустӣ ва бехатарӣ

Тандурустӣ ва бехатарӣ дар лоиҳа муҳим аст. Ҳамаи коргарони (аз ҷумла кормандони беихтисос) пудратчӣ пеш аз фиристодан ба ҷои кор оид ба масъалаҳои дахлдори тандурустӣ ва бехатарӣ омӯзонида ва дастур дода шудаанд. Дар марҳилаи сохтмон бояд Нақшаи идоракунии саломатӣ ва бехатарӣ (НИСБ) мавҷуд бошад

Талаботи мушаххасе, ки НИСБ бояд бо назардошти хатарҳои мушаххаси Лоиҳаи Данғара-Гулистон дохил карда шаванд, инҳоянд:

- ⇒ Қоидаҳои ҳифзи саломатӣ ва бехатарии пудратчӣ
- ⇒ Талаботи ҳуқуқӣ ва дигар намуди талаботҳо
- ⇒ Нақшаи ташкилии саломатӣ ва бехатарии пудратчӣ
- ⇒ Нақшҳо ва масъулиятҳо
- ⇒ Маълумот ва омӯзиш
- ⇒ Алоқа
- ⇒ Мониторинг, санҷишҳо, аудитҳо ва номутобиқатӣ
- ⇒ Тафтиши садама ва ҳодисаҳо ва гузоришдиҳӣ
- ⇒ Чорабиниҳо оид ба назорати хатарҳои ҷиддие, ки бо кор алоқаманданд, аз ҷумла, вале номаҳдуд нисбати:
- ⇒ Кор дар баландӣ (махсусан ба таҷдиди пули дарёи Таирсу дахл до-рад)
- ⇒ Амалиёти борбардорӣ
- ⇒ Вайронкунии замин ва кофтуковҳо
- ⇒ Кор бо ноқилҳои барқии даргиранда

7 Мероси фарҳангӣ

ТИ 8 риоя карда мешавад. Дар баробари лоиҳа ягон осори бостоншиносӣ муайян карда нашудааст. Тартиби мувофиқи дарёфти тасодуфӣ дар сурати пайдо шудани тасодуф дар рафти сохтмон вучуд дорад.

8 Баҳогузори иҷтимоӣ

Баҳогузори иҷтимоӣ дар доираи корҳо оид ба таҳияи Нақшаи ҷудо намудани замин ва кӯчонидани аҳоли (НҚНЗКА) ва Нақшаи барқарорсозии воситаҳои ҳаёт гузаронида шудааст. Натиҷаҳо дар бобҳои зерин оварда шудаанд.

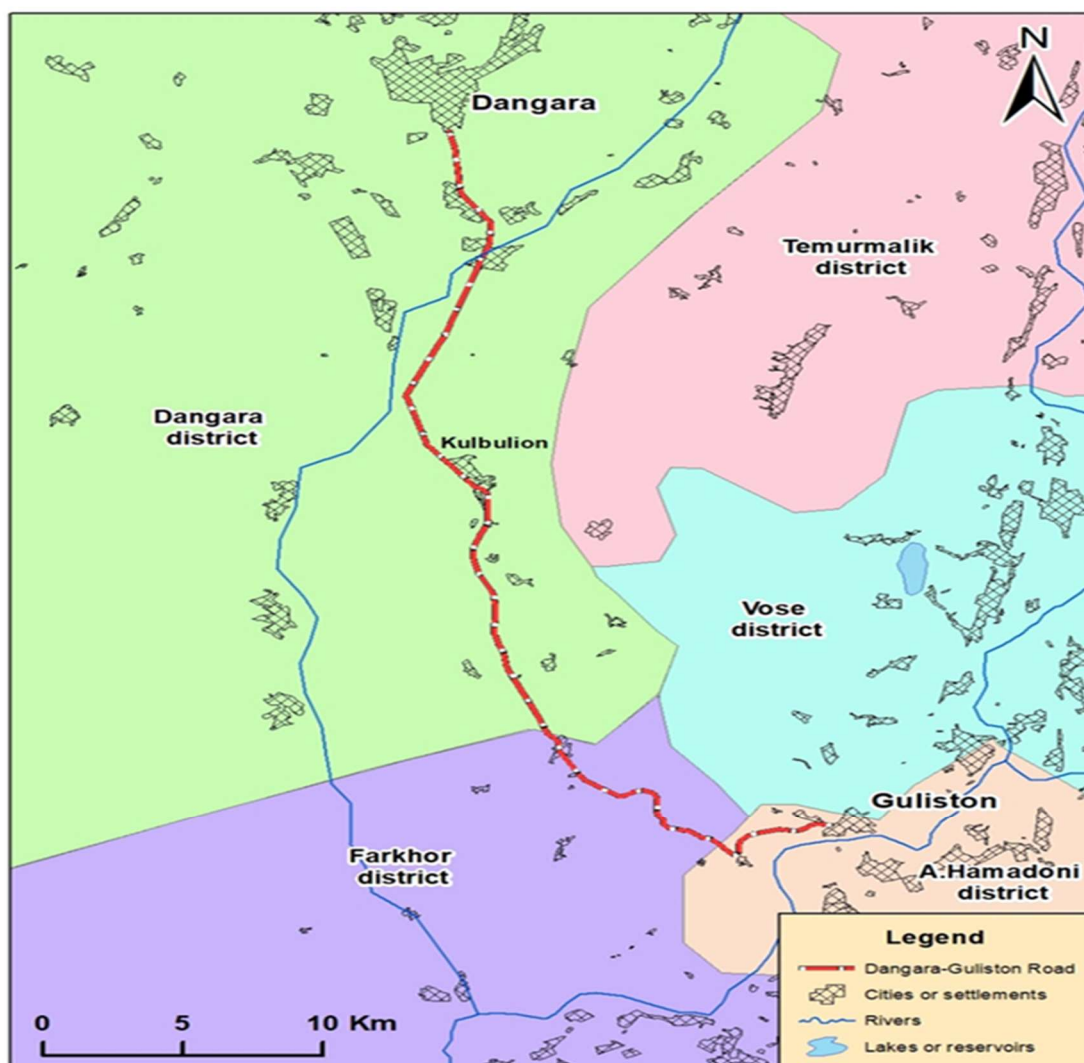
8.1 Намои деҳаҳо ва хоҷагӣҳо дар масири хатти лоиҳа

Лоиҳа дар Вилояти Хатлони Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир аст. Хатлон яке аз сараҳолитарин аз чор вилояти Тоҷикистон мебошад. Вилоят дар ҷанубуғар-бии мамлакат ҷойгир аст, миёни Қаторкуҳҳои Ҳисор дар шимол ва Дарёи Панҷ дар ҷануб ва бо Афғонистон аз ҷанубушарқ ва Ёзбекистон аз ғарб сарҳад дорад. Хатлон масоҳати 24,800 километри мураббаъ – 14000км² дар Хатлони Ғарбӣ ва 10000км² дар Хатлони Шарқӣ дорад. Аҳолии умумии Хат-лон дар соли 2018 3,274,900 нафар буд. Хусусиятҳои аҳоли дар минтақаи лоиҳа чунинанд:

Ҷадвали 1 - Маълумоти демографӣ оиди деҳаҳои бар асари лоиҳа таъсир расонидашуда

Аҳоли дар деҳаҳои зерин таъсири лоиҳа							
Ноҳия	Ҷамоат	Деҳаҳои таъсирдида	Аҳоли	Мардҳо	Занҳо	Аъзои оила	Миқдори миёнаи аъзои оила
Данғара	Корез	Каёнуш	2.072	1.061	1.011	437	4,7
	Исмат Шариф	Куисине	3.891	1.934	1.957	736	5,2
		Шабур	1.804	907	897	198	9,1
		Хурамзамин	5.786	2.892	2.894	826	7
		Булеони поён	4.520	2.261	2.259	600	7,5
		Дурахшон	1.663	870	793	332	5
Восеъ	Гулистон	Баҳористон	1.097	511	586	134	8,1
Ҷамағӣ:	3	7	20.833	10.436	10.397	3.263	46,6

Асосан, шохроҳи Данғара-Гулистон тавассути се ноҳияи вилояти Хатлон убур мекунад: Данғара, Фархор ва А. Ҷамадонӣ чуноне ки дар харитаи зер нишон дода шудааст..



Расми 5 - Харитаи воҳидҳои маъмурии Данғара-Гулистон

8.2 Намои Минтақаи Лоиҳа

Лоиҳаи роҳи пешниҳодшуда дар вилояти Хатлон ҷойгир аст. Хатлон яке аз сараҳолитарин вилоят аз чор вилояти Тоҷикистон мебошад. Вилоят дар ҷанубуғарбии мамлакат ҷойгир аст, миёни Қаторкуҳҳои Ҳисор дар шимол ва Дарёи Панҷ дар ҷануб ва бо Афғонистон аз ҷанубушарқ ва Ёзбекистон аз ғарб сарҳад дорад. Хатлон масоҳати 24,800 километри мураббаъ – 14000км² дар Хатлони Ғарбӣ ва 10000км² дар Хатлони Шарқӣ дорад. Аҳолии умумии Хат-лон дар соли 2019 3,274,900 нафар буд, нисбат ба 2,677,251 нафари барӯй-хаттирии соли 2010. Аҳолии Хатлон бештар ба Кишоварзӣ машғуланд.

Ҷадвали зерин намои иқтисодии ноҳияҳои ҳудуди Лоиҳаро нишон медиҳад.

Ҷадвали 2 - Намои иқтисодии ноҳияҳо дар ҳудуди лоиҳа

Намои иқтисодии ноҳияҳо дар ҳудуди Лоиҳа									
Ноҳия	Ҷамоат	Гандум (Га)	Боғ (Га)	Чарогоҳ(Га)	/ Замин и обӣ (Га)	Замини лалмӣ(Га)	Шумораи аспҳо	Шумораи ғусфандҳо	Шумораи говҳо
Данғара	Корез	1.707	544	6.398	1.119	1.625	442	12.827	2.473
	Исмат Шариф	7.363	222	11.271	2.591	20286	559	34.603	8.895
Восеъ	Гулистон	1.578	97	5.805	2005	1.478	483	19.164	7.692
Ҷамагӣ:	3	10648	863	23474	5715	23389	1484	66594	19060

Тарзи ҳайти деҳотӣ ва шаҳри вобаста аз манбаи асосии даромад фарқ мекунад. Дар масъалаи фароҳамии қойҳои қорӣ марказҳои вилоятӣ пешқадаманд, чунки онҳо дорои муассисаҳои давлатӣ, ба монанди иншооти таълимӣ ва тиббӣ, ва корхонаҳо ва тижоратҳои инфиродӣ мебошанд.

Бештари хонаводаҳои ҳудуди Лоиҳа ҷаҷорводорӣ ва паррандапарварӣ машғуланд. Баъзе хонаводаҳо ҳам дорои тижорати хурд мебошанд ваё дар корхонаҳои маҳалли қор мекунад ва маоши муқаррарӣ мегиранд. Бисёри хо-наводаҳо нафақагиранд ва даромад доранд аз ҳисоби фуруши маҳсулоти кишоварзӣ дар бозорҳои маҳаллӣ ва ё ба харидорони қалон. Манбаи илова-гии даромад аз ҳисоби аъзои оила қи дар хориҷ, бахусус Русия, дар соҳаи сохтмон қор мекунад, мебошад.

Бештари занҳо ба хоҷагидорӣ машғул мебошанд, ва барои истеъмоли шахсӣ зироатқории мавсимӣ мекунад. Якҷанд нафар зан дар сектори ҷамъиятӣ қор мекунад ва ҳатто мағозаҳои хурд доранд. Занҳо бештар дар ҷараёни хоҷагидорӣ ва ташкили қорубори оилавӣ саҳм доранд. Занҳо дар қорҳои нигоҳубини оила, таълими фарзандон, мушкилоти хонадорӣ ва масъулияти ҷамъиятӣ фаъоланд.

8.3 Таъсир ба тижорат ва шуғл

Сохтмони лоиҳаи роҳ ба баъзе қорхонаҳои амалқунанда, қи дар доираи лоиҳаи роҳи ROW (Ҳуқуқи роҳ) қойгиранд, таъсир мерасонад. Соҳибқорони интизории доимӣ ва муваққатӣ муайян, сабт, таҳқиқ, арзёбӣ ва бастаи муво-фиқи қуброн барои қуброни талафоти сохторҳо ва даромад таҳия қарда шу-данд.

Нақшаи қудо намудани замин ва қўҷонидани аҳолӣ (НҚНЗКА) ҳамаи АЗ-ро (аҳолии зарардида) фаро мегирад, қи ҳақ доранд қубронпулии қатъи тижора-тро дар ҷараёни амалисозии НҚНЗКА то оғози ҳама гуна қорҳои сохтмонӣ пардохт қунанд. Пудратқӣ ўҳдадор мешавад, қи дастрасии қурраро пас аз моҳҳои қатъи қуброни тижорат таъмин қунанд. Бо

вучуди ин, НМ ҳуқуқ дорад ҷуброни иловагӣ аз ҷониби Пудратчӣ барои пӯшонидани зиёни даромади худ дода шавад, агар набудани дастрасӣ/маҳдудиятҳо ба тиҷорат дарозтар аз пешбинишуда давом кунад.

Бо дарназардошти таҷрибаи гузашта ва таҷрибаи муқарраршуда, пас аз оғози раванди сафарбаркунӣ пудратчӣ имкониятҳои нави шуғл барои коргарони соҳибхтисос ва ғайритахассус пайдо мешаванд.

Муҳандиси назораткунанда мониторинги мунтазамро барои таъмини иҷрои ӯҳдадориҳои пудратчӣ анҷом медиҳад, аз ҷумла ҷанбаҳои иҷтимоӣ ва муҳити зист, ки дар НҶНЗКА, АТЭИ ва НИИМ пешбинӣ шудаанд.

8.4 Таъсир ба инфрасохтори мавҷуда ва бахши хизматрасонии ҷамъиятӣ

Ҳаҷми таъсири лоиҳа асосан дар ду тарафи роҳи мавҷуда мебошад; бо вучуди ин, лоиҳа ба инфрасохтор ва хизматрасонии ҷамъиятӣ таъсири ҷиддӣ намерасонад. Ин таъсирот бо баъзе беҳбудӣҳо (деворҳо, дарвозаҳо ва ғайра) ба ин сохторҳои ҷамъиятӣ, ки дар заминҳои аз ҷониби ҳукумат ҷойгиршуда ҷойгир шудаанд, маҳдуд аст. Ин иншоотҳо аз ҷониби пудратчӣ барқарор карда мешаванд ва арзиши барқарорсозӣ ба ҳисобномаи миқдор дохил карда мешавад.

8.5 Кӯчонидан ва азнавҷойгирии замин (барои истинод ба ҳама гуна гузориши кӯчонидан, ки таҳия карда мешавад)

Нақшаи ҷудо намудани замин ва кӯчонидани аҳоли (НҶНЗКА) ки дар доираи лоиҳаи маблағгузори БОР таҳия шудааст, барои амалӣ намудани ҷуброни пулӣ ба хонаводаҳо, соҳибкорон, деҳқонон ва кормандоне, ки аз лоиҳа за-рардида ё дороиҳо ва талафоти даромади онҳо зарар дидаанд, амалӣ карда мешавад. Илова бар ин, Нақшаи барқарорсозии воситаҳои зиндагӣ (NRP), ки дар доираи маблағгузори БАТР таҳия шудааст, офиятбахшии иловагиро ба-рои ҳамаи гурӯҳҳои осебпазир, хонаводаҳои аз ҷиҳати шадид осебдида ва аз ҷиҳати ҷисмонӣ кӯчонидашуда таъмин хоҳад кард, то ба онҳо дар барқарор-созии воситаҳои зиндагӣ мусоидат намояд.

Ҳолат ва сифати татбиқи Нақшаи ҷудо намудани замин ва кӯчонидани аҳоли (НҶНЗКА) ва нақшаи барқарорсозии воситаҳои ҳаёт ва мувофиқат ба талабо-ти БОР ва БАТР дар ҳисоботҳои мувофиқ оид ба мувофиқат инъикос карда мешаванд.

Дар ҷадвали зер маълумоти мухтасар оид ба дараҷаи таъсироти лоиҳа ба дороиҳои хусусӣ ва истифодашаванда, ки бояд ҷубронпулӣ ҳангоми татбиқи Нақшаи ҷудо намудани замин ва кӯчонидани аҳоли (НҶНЗКА) пешниҳод карда шаванд, оварда шудааст.

Ҷадвали 3 - Конспекти Таъсири лоиҳа ба дороиҳои одамони зарардида

№.	Тавсиф	Рақами ҷадвал	Дона	Шумора	Шумора
А	Ҳолати истифодабарии қитъаи замини зери таъсири лоиҳа		Шумораи бастаҳо	м²	метр (м³)
1	Қитъаҳои замини хусусӣ	1	168	1,330,402.85	
2	Замини давлатии ба дороиҳои хусусӣ вобасташуда		32	131,339.99	
3	Total of project affected land (Private land parcels and State land attached with private assets)		200	1,461,742.84	
4	Муассисаи давлатии вобаста ба иншооти ҷамъиятӣ	12	36 (мавқеъ)	359,375.39	
5	Ҳамагӣ заминҳои зарардидаи лоиҳа (қитъаҳои замини хусусӣ ва заминҳои давлатӣ, ки ба дороиҳои хусусӣ вобаста карда шудаанд)		36	359,375.39	
6	Маҷмӯи заминҳои зарардидаи лоиҳа	1 ва 12	236	1,821,118.23	
В	Қитъаҳои замини хусусӣ	1	Шумораи бастаҳо	м²	
7	Истиқоматӣ		90	29,753.13	
8	Тиҷоратӣ		17	15,790.29	
9	Заминҳои кишоварзӣ, ки аз хоҷагиҳои деҳқонии калон истифода мешаванд		51	952,362.03	
10	Заминҳои боғи хоҷагиҳои деҳқонӣ (ҳолӣ)		2	15,655.50	
11	Чарогоҳ		8	320,940.4	
12	Ҳаҷми заминҳои хусусӣ (бо ҳисобкунии дукарата)		168	1,334,501.35	
С	Зироатҳои солона	7	Шумораи бастаҳо	м²	
13	Зироатҳои солонаи аз замини шахсӣ руёнидашуда (замини деҳқонӣ)		46	844,099.52	
14	Зироатҳои солонаи аз замини шахсӣ руёнидашуда (Замини деҳқонӣ) Иҷора		3	87,176.96	
15	Зироатҳои умумии яксолаи зарардида		49	931,276.48	
Е	Дарахтон		Шумораи бастаҳо	Шумораи дарахтон	
16	Дарахти меваи баркамол (ХЗ ва АЗ)	3	83	3,005	
17	Ниҳоли дарахти мевадиханда (ХЗ ва ТЗ)	4	32	430	
18	Дарахти орошиву сояфкан дар замини хусусӣ (ХЗ ва ТЗ)	5	51	612	
19	Дарахти орошиву сояфкан дар замини давлатӣ (ХЗ ва ТЗ)	6	41	646	
20	Ҳаҷми дарахтон (бе ҳисобкунии дукарата)	2	153	4,693	
Ғ	Сохторҳо		Дона	м²	
21	Хона (манзили асосии доимӣ)	9	7	652.49	
22	Сохтори ҳолӣ ва харобшуда		1	19.80	

№.	Тавсиф	Рақами ҷадвал	Дона	Шумора	Шумора
23	Биноҳои ёрирасон (мурғхона, говхона ва гайра) ба манзил вобаста карда шудааст		88	2,476.89	
24	Дигар (саройҳо, биноҳо, панчараҳо, таҳкурсии, Обанбори бетон, насоси обкаш, бетон платформа, Танур ва дарвозаҳои металлӣ		243	3,631.50	1,870.44
25	Ҳамагӣ (дороиҳое, ки ба қитъаҳои замини истиқоматӣ алоқаманданд)		339	6,780.68	1,870.44
26	Объектҳои тиҷоратӣ (Нуқтаи фурӯши сӯзишворӣ)	10	2	242.10	
27	Пойгоҳ аз нуқтаи фурӯши сӯзишворӣ		6	697.28	
28	Биноҳои кӯҳнаи ғайриистикоматии тиҷоратӣ		3	435.62	
29	Биноҳои кӯҳнаи ғайриистикоматӣ		3	163.94	
30	Сехи мебелсозӣ		1	63.39	
31	Анбор бинои ёридиҳанда		28	1,104.34	
32	Мағоза		9	425.87	
33	Шустушӯии нақлиёт		1	55.2	
34	Дигар (бонон, платформа, зинапоя, девор, таҳкурсии, Тандир, Лавҳаи манкул, баррел, Контейнер, киоск ва дарвозаҳои металлӣ		74	1,924.23	6,872.90
35	Ҳамагӣ (дороиҳои лоиҳаи тиҷоратӣ)	10	127	5,111.97	6,872.90
36	Заминҳои деҳқонӣ, Бошишгоҳи саҳроӣ (бинои фароғатӣ)	11	2	280.84	
37	Биноҳои ёрирасони ғайриистикоматӣ (мурғхона, говхона ва ғ.)		5	269.92	
38	Дигар, панчара, вагонҳои интиқоли ва дарвозаҳои металлӣ		5	4,369.51	
39	Ҳамагӣ (Аммолиқҳои зарардида ба қитъаҳои замини хоҷагии деҳқонӣ)		12	4,920.27	
40	Молу мулки зарардидаи давлатӣ ва давлатӣ замима карда мешавад	12	1		
41	Деҳаи Хуррамзаминатӣ, маркази саломатӣ, ҷойи ҷамъиятӣ (Масҷид) ҷамоати Исмаи Шариф, Ҷойи ҷамъиятӣ (Масҷид) дар ҷамоати Исмаи Шариф ба номи Имоми Аъзам ва ҷойи ҷамъиятии ҷамоати Гулистон (оромгоҳ)				
42	Ҳоҷатхона			99.89	
43	Гузаргоҳи роҳи оҳан (Бино (ҷои монеа))			12.48	
44	Дигар, Девор, Дарвоза, руйпӯш аз дарвоза, Панели бетонӣ			427.17	
45	Дарахтони мевадиҳанда		80		
46	Дарахтони сояфкан		40		

№.	Тавсиф	Рақами ҷадвал	Дона	Шумора	Шумора
47	Ҳамагӣ (дороиҳои ҷамъиятӣ ва давлатии зарардида замима карда мешаванд) Намунаҳои иҷтимоӣ		120	538.54	
G	Social Patterns		Шумораи X3 /T3	Шумораи A3	
48	Ҳамагӣ зарардида	19	154 / 68	1,047	
49	Ҳама мардони зарардида		-	521	
50	Ҳама занҳои зарардида		-	526	
51	Ҳоҷагии Зарардида ва Тиҷорати Зарардида	31 X3 ва 14 T3	43	43	
52	Ҳонаводаҳои осебпазир	14	33	294	
53	Ҷойивазкунии ҷисмонӣ		6	28	
54	Қатъи доимии тиҷорат	8	9	60	
55	Барои объектҳои тиҷорати муваққатӣ		6	29	
56	Иҷорагирандагони лоиҳа иншооти тиҷорати зарардида		10	61	
57	Коргарони киро аз маош маҳрумшуда		8	42	

8.6 Таъсири трафики маҳаллӣ ва дастрасӣ

Ҳадафи лоиҳаи таҷдиди роҳи Данғара-Гулистон беҳбуди инфрасохтори нақлиёт ва кам кардани халалдоршавӣ ба ҷамоатҳои маҳаллӣ мебошад. Лоиҳа мутобиқи Қоидаҳои экологӣ ва иҷтимоӣ бо таваҷҷӯҳ ба идоракунии трафики маҳаллӣ ва таъсири дастрасӣ таҳия ва амалӣ карда мешавад.

Ҳулосаи имтиёзҳои иҷтимоӣ

- ⇒ **Дастрасии беҳтар:** Лоиҳаи барқарорсозӣ шароити роҳро беҳтар карда, ба беҳтар шудани дастрасии ҷамоатҳои маҳаллӣ оварда мерасонад. Роҳҳои беҳтаршуда сафарро осонтар, алоқаи беҳтарро фароҳам меоранд ва метавонанд бо роҳи беҳтар кардани дастрасӣ ба бозорҳо, муассисаҳои тандурустӣ ва маориф иқтисодиёти маҳаллиро афзоиш диҳанд.
- ⇒ **Имкониятҳои иқтисодӣ:** Интизор меравад, ки лоиҳа барои сокинони маҳаллӣ дар марҳилаи сохтмон ва истифодабарӣ имкониятҳои ҷойҳои корӣ фароҳам меорад. Инфрасохтори мукамалшуда метавонад ба тиҷорат ва сайёҳӣ ҷалб карда, ба рушди иқтисодии минтақа мусоидат кунад.
- ⇒ **Амнияти мукамал:** Ҳадафи лоиҳа бо ҳалли масъалаҳои бехатарии роҳ кам кардани садамаҳои нақлиётӣ ва беҳтар намудани бехатарии умумии ҳамаи истифодабарандагони роҳ, аз ҷумла пиёдагардҳо ва велосипедронҳо мебошад.

Таъсири манфии эҳтимолӣ

- ⇒ **Қатъи ҳаракати нақлиёт:** Фаъолияти сохтмон метавонад боиси халалдоршавии муваққатии ҳаракати нақлиёт гардад, ки боиси таъхир ва норозатии сокинони маҳаллӣ ва соҳибкорон гардад.

- ⇒ **Маҳдудиятҳои дастрасӣ:** Дар марҳилаҳои муайяни сохтмон, дастрасӣ ба хонаҳо, мактабҳо ва корхонаҳо метавонанд муваққатан маҳдуд карда шаванд, ки ин боиси нороҳатии аҳолии маҳаллӣ мегардад.
- ⇒ **Афзоиши садо ва чанг:** Корҳои сохтмонӣ метавонанд боиси баланд шудани сатҳи садо ва чанг гардад ва ба сифати зиндагии сокинони минтақа таъсир расонад.

Тадбирҳои кам кардани таъсир ва идоракунии

- ⇒ **Нақшаҳои идоракунии трафик:** Нақшаҳои маҷмӯии идоракунии ҳаракат барои кам кардани ҳалалдоршавӣ амалӣ карда мешаванд. Ин нақшаҳо масирҳои гардиш, чараҳои тасхеҳи нақлиёт ва корҳои ба нақша гирифташудаи сохтмонро дар бар мегиранд, то дар вақти авҷи ҳаракати нақлиёт канорагирӣ кунанд.
- ⇒ **Алоқа ва аломатгузорӣ:** Алоқаи возеҳ бо ҷамоати минтақа ва аломатҳои мувофиқ барои огоҳ кардани сокинон дар бораи ҷадвалиҳои сохтмон, гардишҳо ва хатсайрҳои алтернативӣ таъмин карда мешаванд. Ин кафолат медиҳад, ки сокинон маълумоти хуб доранд ва метавонанд сафарҳои худро мувофиқи нақша ба роҳ монанд.
- ⇒ **Чорабиниҳои дастрасӣ:** Роҳҳои дастрасии муваққатӣ таҳия карда мешаванд, то сокинон метавонанд ба хонаҳо, мактабҳо ва корхонаҳои худ бо ҳадди ақал хаҳали кам расанд. Ин сохтани роҳҳои муваққатиро дар бар мегирад ва кафолат медиҳад, ки нуқтаҳои асосии дастрасӣ то ҳадди имкон кушода боқӣ мемонанд.
- ⇒ **Назорати садо ва чанг:** Барои назорати садо ва чанг ҳангоми сохтмон чораҳо аз қабилӣ истифодаи монеаҳои садо, нигоҳдории таҷҳизот барои кам кардани партовҳо ва об додани майдонҳои сохтмонӣ барои кам кардани чанг андешида мешаванд.

8.7 Таъсири иҷтимоӣ-иқтисодӣ; аз ҷумла гурӯҳҳои осебпазир ё гурӯҳҳои ба таври мутаносиб аз лоиҳа зарардида (бо назардошти хусусиятҳо ва ниёзҳои гендерӣ)

Минтақаи таъсири лоиҳа зиёда аз 20 деҳаи 4 ҷамоат ва 1 шаҳраки дар ҳудуди маъмурии 3 ноҳия ҷойгиршуда васеъ карда шудааст, ки дар ҷадвали зер нишон дода шудааст.

Ҷадвали 4 - Таъсири минтақаи таъсири лоиҳа дар асоси барӯйхатгирии ва натиҷаҳои ҷенкунии дақиқи тадқиқот.

Ноҳия	Ҷамоат	Шумораи деҳаҳое, ки лоиҳаҳо аз зери таъсири онҳо қарор доранд	№ ХЗ	№ АЗ	№ ТЗ
Данғара	Корез	Нақшонзамин	-	-	1
		Маҳаллаи 15	11	72	-
	Исмат Шариф		-	-	2
		Шаҳбур	11	55	-
			-	-	13
		Дурахшон	17	96	-
			-	-	7
		Хуррамзамин	56	428	-
			-	-	16
		Булёни поён	20	135	-
			-	-	4
		Баҳористон	1	5	-
			-	-	2
	Лолазор	Байнак	-	-	1

Ноҳия	Ҷамоат	Шумораи деҳаҳое, ки лоиҳаҳо аз зери таъсири онҳо қарор доранд	№ ХЗ	№ АЗ	№ ТЗ
		Баҳористон	-	-	1
		Дурахшон 2	-	-	1
		Қаймобод	1	6	-
			-	-	6
Фархор	Ватан	Шухратёр	5	29	-
	Зафар	Олимтой	1	1	-
			-	-	5
		Гулзор	-	-	1
		Истиқлол	-	-	4
	Даркант	Бешкаппа	-	-	1
	Хутан	Баҳористон	8	64	-
Восеъ	Гулистон	Тоҷмаҳал	1	7	-
		Баҳористон	20	132	-
	Абди Аваз	Чорводорон	-	-	2
		Гулистон	2	17	-
			-	-	1
3 ноҳия	3 шаҳрак ва 9 ҷамоат	21 деҳа	154	1,047	68
			ХЗ + ТЗ = 222 / АЗ 1,047		

8.7.1 Гурӯҳҳои осебпазир

Маълумот дар бораи гурӯҳҳои осебпазир, ки аз рӯи намудҳои мушаххаси осебпазир ҷудо карда шудаанд, аз ҳамаи хоҷагиҳои зарардида ва аҳолии зарардида, ки дар муассисаҳои тичоратие, ки аз лоиҳа зарардида қарор мегиранд, ҷамъ оварда шудааст. Аҳолии зарардида тааллуқ ба хонаводаҳои осебпазир дар асоси барӯйхатгирии 100%, натиҷаҳои кафолатҳои иҷтимоӣ ва экологӣ (аз 146 хоҷагиҳои зарардида) ва тавассути машварати инфиродӣ бо хоҷагиҳои зарардида, ки аз иштирок дар кафолатҳои иҷтимоӣ ва экологӣ ва пешниҳоди маълумоти молиявӣ худдорӣ мекарданд, муайян карда шуданд.

Маълумоти пурра дар бораи гурӯҳҳои осебпазир, ки аз рӯи намудҳои мушаххаси осебпазирӣ ҷудо карда шудаанд, аз ҳамаи хоҷагиҳои зарардида ва аҳолии зарардида, ки дар муассисаҳои тичоратие, ки аз лоиҳа зарардидаанд, ҷамъ оварда шуд. Дар маҷмӯъ, сию се (33) хоҷагиҳои зарардида ҳамчун осебпазир муайян карда шудаанд ва ба гирифтани кӯмакпулӣ барои осебпазирӣ ҳуқуқ доранд. Ин хоҷагиҳои зарардидаи осебпазир аз 294 нафар иборатанд. Таҳлили маълумоти ҷамъовардаи барӯйхатгирии аҳоли ва кафолатҳои иҷтимоӣ ва экологӣ маълум кард, ки панҷ (5) хонаводаро қарор мегиранд, шаш (6) хонаводаро маъҷуб қарор мегиранд, як (1) хонавода аз ин 6 овардашуда аз тарафи давлат кӯмакҳо ҳамчун камбизоат мегиранд. Сатҳи камбизоатӣ ва аз давлат кӯмаки мақсаднок мегирад; нисбат, бисту як (21) хонавода дар оила панҷ ва зиёда аз он фарзанди нобилиф доранд. Дар маҷмӯъ, бидуни ҳисоби дукарата, 33 хоҷагиҳои зарардида (22,60% хоҷагиҳои зарардида) ба категорияи осебпазир дохил мешаванд. Ҳама 33 хоҷагиҳои зарардида ба ғайр аз ҷабри пулӣ барои доройҳои аз лоиҳа зарардида, кӯмакпулии иловагӣ яқдафъаина

ҳангоми татбиқи Нақшаи ҷудо намудани замин ва кӯчонидани аҳоли (НҶНЗКА) хоҳанд гирифт ва ҳуқуқ барои кӯмак барои барқарорсозии воситаҳои зиндагӣ дар доираи нақшаи барқарорсозии воситаҳои ҳаёт, ки мувофиқи қоидаҳои иҷтимоӣ ва муҳити зист 2019 БАТР омода карда мешавад, хоҳанд дошт.

9 Тафсилоти алоқа ва тамос

Барои мақсадҳои иртибот, лутфан тафсилоти тамоси намоёндагони МТЛТР -ро дар зер пайдо кунед.

Ҷадвали 5 - Тафсилоти тамос

Чаноби Эраҷ Абдувоҳидзода	Муайян карда шавад	Хонум Шарис Шокирова
Мутахассиси пешбари муҳоҷиркунонии шӯъбаи татбиқи лоиҳа оид ба Таҷдиди Роҳҳо Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи Айнӣ, 14.	Мутахассиси пешбари муҳоҷиркунонии шӯъбаи татбиқи лоиҳа оид ба Таҷдиди Роҳҳо Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи Айнӣ, 14.	Ёрдамчии муҳити зист Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи Айнӣ, 14.

Ҳисоботи зерин дар вебсайти Вазорати нақлиёт (<https://mintrans.tj>) ҷойгир карда мешаванд:

- ⇒ Нақшаи муҳити зист ва идоракунии иҷтимоӣ (НМЗИИ)
- ⇒ Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҶҶМ)
- ⇒ Нақшаи ҷорабиниҳои экологӣ ва иҷтимоӣ (НҶЭИ)
- ⇒ Ҳисоботи иловагӣ оид ба АТЭИ
- ⇒ Хулосаи ғайритехникӣ (ХҒТ)

9.1 Раванди ҳалли ҳама гуна масъалаҳои ба миён омада

Шикоятҳо

Ҳама шикоятҳои марбут ба лоиҳа бо иштироки МТЛТР, мушовир оид ба назо-рати сохтмон ва намоёндагони пудратчӣ баррасӣ карда мешаванд. Дар ҳолатҳои мураккабтар намоёндагони дигар ниҳодҳои ваколатдор даъват карда мешаванд. МҶШ масъалаҳои ҳифзи иҷтимоӣ, экологӣ ва дигар масъалаҳоро мутобиқи SPS 2009 БОР ва қонунҳои амалкунандаи Тоҷикистон ҳал хоҳад кард.

Аъзои МТЛТР-и КБШ иборатанд аз:

- ⇒ Саринженер
- ⇒ Мутахассис оид ба ҳифзи иҷтимоӣ

- ⇒ Мутахассис оид ба ҳифзи муҳити зист
- ⇒ Дар мавриди зарурат ҳуқуқшиноси Вазорати нақлиёт ва мутахассисони ди-гар

Кумитаи баррасии шикоятҳо дар сатҳи маҳаллӣ мутобиқи қонунгузории миллӣ ва мувофиқи мактубҳои МТЛТР № 359-360 аз 6 апрели соли 2020 тули иҷро-иши лоиҳа амал менамояд.

Кумитаи баррасии шикоятҳо дар тамоми давраи лоиҳа фаъолият хоҳад кард. Шахси масъул (ШМ), ки дар ҳар як ҷамоати лоиҳа таъин шудааст, байни АТ, аъзоёни КБШ дар сатҳи маҳаллӣ ва МТЛТР ҷамоҳанг хоҳад кард. МТЛТР дар ҳама машваратҳо бо ҷонибҳои манфиатдори лоиҳа ҷалб карда мешавад. МТЛТР барои пешниҳоди тафсилоти пурраи тамос бо аъзои КБШ ба ҷамоатҳо дар минтақаи таъсири лоиҳа масъул аст, то ҳар як шахси зарардида метавонад бо ҳама гуна саволҳо, нигарониҳо ва шикоятҳои марбут ба лоиҳа бо КБШ тамос гирад. Тафсилоти тамос бо КБШ, инчунин тавсифи муфасссали раванди баррасии шикоятҳо ва варақаи дархост оид ба баррасии шикоятҳо дар нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҚЧМ) оварда шудаанд.

9.2 Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор

Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҚЧМ) барои банақшагири ҳамчун ҳуҷҷати банақшагири барои ифшои иттилооти аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ ва машварат дар тамоми давраи амалишавии лоиҳа омода шудааст. НҚЧМ ҷонибҳои манфиатдори дахлдорро, ки метавонанд ба лоиҳа таъсир расонанд ё манфиатдор бошанд, муайян мекунад ва шеваҳои муошират ва машваратро бо ин ҷонибҳои манфиатдор барои нигоҳ доштани муносибатҳои созанда ҳангоми сохтмон ва истифодаи лоиҳа муайян мекунад. Инчунин механизми баррасии шикоятҳоро ҳам барои аҳолии маҳаллӣ ва ҳам барои коргароне, ки дар марҳилаҳои гуногуни лоиҳа иштирок мекунанд, фароҳам меорад, то дар ҳолати зарурӣ нигарониҳо дар бораи лоиҳаро баён кунанд.

Ҳамчун ҳуҷҷати амалкунанда ва инъикоскунандаи ҳама намуди маълумот ба монанди тағйироти интизорӣ, аз ҷумла тағйирот ба тарҳи лоиҳа, қадвал ё доираи таъсири лоиҳа давра ба давра нав карда мешавад. Ҷонибҳои манфиатдори нав метавонанд дар марҳилаи баъдӣ муайян карда шаванд ва аз ин рӯ, онҳо бояд ба НҚЧМ навшуда дохил карда шаванд.

10 Идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ

10.1 Идоракунии лоиҳа ва интиқол

Нақшҳо, масъулиятҳо ва системаҳои мониторинг барои расонидани чораҳои пешгирӣ, кам кардани таъсир ва идоракунии дар Нақшаи идоракунии муҳити зист ва иҷтимоии Лоиҳа (НИИМ), Нақшаи чорабиниҳои экологӣ ва иҷтимоӣ, (ва НИМЗ-и алоқаманд), бастаи иловагии

АТЭИ муфассал оварда шудаанд. Ба амал баровардани ҳамаи ин тадбирҳо кадрҳои дахлдор, захираҳои молиявӣ, таҷҳизот ва системаҳои ёрирасонро талаб меkunанд. Масъулияти ҳамаи кормандони МТЛТР, мушовири назоратии сохтмон ва пудратчиёни лоиҳа барои риояи талаботи дар ҳуҷҷатҳои болозикршуда мебошад. Масъулияти пудратчиён ва таъминкунандагони лоиҳа тавассути шартҳои стандартии шартномаҳо, ки ба ўҳдадорҳои НИИ ва НИМЗ мувофиқанд, муайян карда мешавад. МТЛТР ўҳаддор аст, ки нақшаи идоракунии иҷтимоӣ ва муҳити зист, Нақшаи Идоракунии Муҳити Зист ва НЧЭИ-ро татбиқ кунад ва бо пудратчиёни худ кор ва роҳнамоӣ хоҳад кард, то татбиқи пурра ва мувофиқатро таъмин кунад.

10.2 Нақшаи идоракунии иҷтимоӣ ва муҳити зист

Нақшаи идоракунии иҷтимоӣ ва муҳити зист барои лоиҳа ҳамчун як қисми бастаи иловагии Арзёбии Таъсири Экологӣ ва Иҷтимоӣ омода карда шудааст. Аслан аз Лоиҳа нақшаи идоракунии муҳити зист ҳамчун як қисми санҷиши ибтидоии экологӣ таҳия шудааст. Ҳардуи ин ҳуҷҷатҳо ўҳдадорихоро оид ба чораҳои коҳиш додани таъсири экологӣ ва иҷтимоӣ дар бар мегиранд, ки Лоиҳа барои коҳиш додани аҳамияти таъсири манфии марбут ба Лоиҳа ба ретсепторҳои экологӣ ва иҷтимоӣ амалӣ хоҳад кард. Нақшаи Иҷтимоӣ ва Муҳити Зист - нақшаи идоракунии меҳнат ва шароити корӣ, нақшаи ҷойгиркунии коргарон, нақшаи тандурустӣ ва бехатарӣ, нақшаи вокуниш ба ҳолати фавқулодда, нақшаи идоракунии ҳаракат ва нақшаи идоракунии гуногунии биологиро дар бар мегирад.

10.3 Нақшаи чорабиниҳои экологӣ ва иҷтимоӣ

Нақшаи чорабиниҳои экологӣ ва иҷтимоӣ (НЧЭИ) барои лоиҳа баҳри қонеъ намудани талаботи БАТР таҳия шудааст. Дар маҷмӯъ, НЧЭИ риояи бастаи иловагии БИМЗ ва Арзёбии Таъсири Экологӣ ва Иҷтимоӣ-ро талаб мекунад, аз ҷумла талаботҳои мушаххасро барои бисёре аз амалҳои, ки ҳадафашон пешгирӣ, кам кардан ё ба таври дигар коҳиш додани таъсири назарраси эҳтимолии мебошад.